

NASILJA ORGANIZIRANIH DRHALI NAD DELAVCI

SUROVI NAPADI POD MASKO "PATRIOTIČNIH NAMENOV"

Brezpravnost dninarjev in tlačanstvo v
južnih državah ponosne ameriške Unije

Umori v Floridi in Arkansasu. — Pretepanje
stavkarjev, ker zahtevajo \$1.50 plače na dan

SLUCAJI nasilnih dejanj nad stavkarji in delavskimi organizatorji v tej državi že dolgo niso več slučaj ampak običaj. Naraščajoča opasnost napadov teh vrst poslednjih nekaj let pa je v tem, da jih izvršujejo organizirane tolpe pod pretežno patriotizma, reda, mira in morale. Policaji, ki so v Tampu v Floridi ugrabili tri delavske organizatorje in jih mučili toliko, da je eden izmed njih na posledicah ran umrl, so bili na pritisk Normana Thomasa in drugih resničnih pristašev reda in mira pozvani na obrambo. spoznani krivim in obsojen, toda vsa procedura je bila taka, da so obsojenci smatrani za mučnike, kajti nasilno dejanje so izvršili iz "patriotičnih nagibov". Mučene žrtve so hoteli z bičanjem in suvanjem le "ostrasiti", da ne bi širili svojih prevratnih, brezbožnih idej v Tampu ali kjerkoli. Ampak oblast v Floridi je madež nekako morala zakriti. Če bi dovolila policajem, da vrše poleg policijske še sodno in rabeljsko službo po vrhu, bi dobila floridska mesta, ki so odvisna največ od prometa s turisti, toliko slab ugled, da bi jim utegnilo gmotno škodovati. N. pr., ekskultiva A. F. of L. je oblastim v Floridi namignila, da se konvencija omenjene zveze ne bo vršila v Tampu, če mučitelji in mučeni delavskih organizatorjev ne bodo kaznovani.

Precej senzacija je povzročila michiganska črna legija, ki istotako prakticira organizirano mučenje. Fašisti v Italiji so zatirali opozicionalece na barbarske načine, a o sebi lahko rečejo vsaj to, da se niso zakrivali z maskarnimi haljami in si natikali mask na obraze, kot to dela ameriški KKK in črna legija. Značilno je, da je v nji precej republikanskih in tudi demokratskih politikov, ki so se pobrigali, da se je obravnava omejila v glavnem na eno zločin črne legije, kajti šlo se je za dokazan umor, zato oblast ni smela molčati.

Najbrutalnejše organizirane nasilnosti izvršujejo nad stavkojučimi dninarji in organizatorji njihove unije plantažniki v južnih državah; poslednje meseca posebno v vzhodnem Arkansasu. Dninarjem plačujejo 75c na dan. Mednje je prišlo nekaj mladih socialistov iz drugih krajev, ki so te do mozza izkoristili peone organizirali v Southern Tenant Farmers unijo. Letos so ti delavci zastavkali. Zahtevajo \$1.50 na dan plače in priznanje svoje organizacije. Plantažniki, ki kontrolirajo šerife, sodnike in vso drugo oblast, so si vzeli pravico stavkarje in organizatorje vlačiti po zaporih, mnoge pa ugrabijo, jih ponoči odvedejo na kak samotni prostor, kjer jim groze z usmrtnitvijo in ob enem zbičajo do nezvesti. Stavkarji so se sicer pritožili šerifom, ki so obljubili preiskovati in pri tem je ostalo. Nedavno je govoril v Arkansasu predsednik Roosevelt in slavil vrline te države ter njene politike, posebno zveznega senatorja Robinsona, ki je predsednikov besednik v senatu. To priložilo je porabil Norman Thomas, ki je Roosevelta pozval, da naj pogleda tudi tisto stran Arkansasa, o kateri njegovi (Nadaljevanje na 5. strani.)

Kampanja za organiziranje jeklarskih delavcev

Kampanjski odbor za organiziranje jeklarskih delavcev, kateremu načeljuje Phillip Murray, naznanja iz svojega urada v Pittsburghu, da je agencija med 450,000 delavci, ki jih zaposluje jeklarska industrija, že v velikem zamahu. Murray je podpredsednik U. M. W. Resnični voditelj organizatorne kampanje je John L. Lewis. Unija premogarjev in druge unije, ki so zastopane v odboru za industrialni uniönem, so obljubile prispevati v agitaciji za organiziranje delavcev v jeklarnah in drugih železovlarnah pol milijona dolarjev, pod pogojem, da bo unija jeklarskih delavcev vršila agitacijsko delo pod vodstvom omenjenega odbora.

Najetih je že okrog 100 organizatorjev in uposleni bodo nadaljnji ko hitro bo kampanja razširjena v vseh središčih jeklarske industrije. Murray pravi, da so se jeklarske korporacije akcije za organiziranje delavcev v njihovih tovarnah toliko zdale, da so jim dale počitnice s plačo in ob enem so med njimi razširile vest, da jim bo mezda zvišana povprečno okrog 10 odstotkov. Že sam poskus, da se jih zdrži v uniji jim je torej v korist. Kampanja med delavci je

Podleganje Anglije v tekmi z Italijo

Kongresnik Lemke in
župnik Coughlin v
vlogi slepomišnja

Kongresnik William Lemke iz North Dakote in Rev. Chas. Coughlin sta med seboj ustanovila "tretjo stranko", ki se imenuje Union Party. Lemke je njen predsedniški kandidat in Coughlin ga je prošil petek predstavil javnosti v novi vlogi v govoru po radiu iz New Yorka. Njun program je kup obljub farmarjem, malim trgovcem, "neodvisnim" kapitalistom, delavcem in posebej še srednjemu sloju. Rev. Coughlin je v oznanilu ustanovitve svoje stranke napadal Roosevelta, republikance in "rdečkarje". Lemke in on sta za svobodo, za varovanje privatne svojine, za izgon menjalcev denarja iz templja in za odločitev Roosevelta iz predsedniške službe.

Tudi ako se jima posreči uveljaviti za Union Party znatno zanimanje — dejstvo je, da pri delavcih in farmerjih ne zasluži prav nikake podpore, ker je le žalosten posnetek republikanske in demokratske stranke. Proti kapitalizmu je le v toliko, da se izreka proti monopolom v korist varovanja "neodvisnih" kapitalistov. Slične določbe imata republikanska in demokratska stranka. Coughlin je v politiki res pravi klovn. Kljub temu je on naven tip fašističnih tendenc. Med delavci pač ne bo dosti opravil, ker ga že poznajo.

Pozabljeni ljudje

V velikih mestih izgubi življenje marsikdo, o katerem oblast nič ne ve, komu bi izročila njegovo truplo. V tednu z dne 8. junija je bilo v Chicagu iz okrajne mrtvašnice izvoženih na pokopališča 45 trupel, o katerih niso mogli ugotoviti, kdo da so po imenu, drugi pa so bili mrtveci iz revnih plasti, da se nihče ni maral, niti se ni mogel brigati zanje.

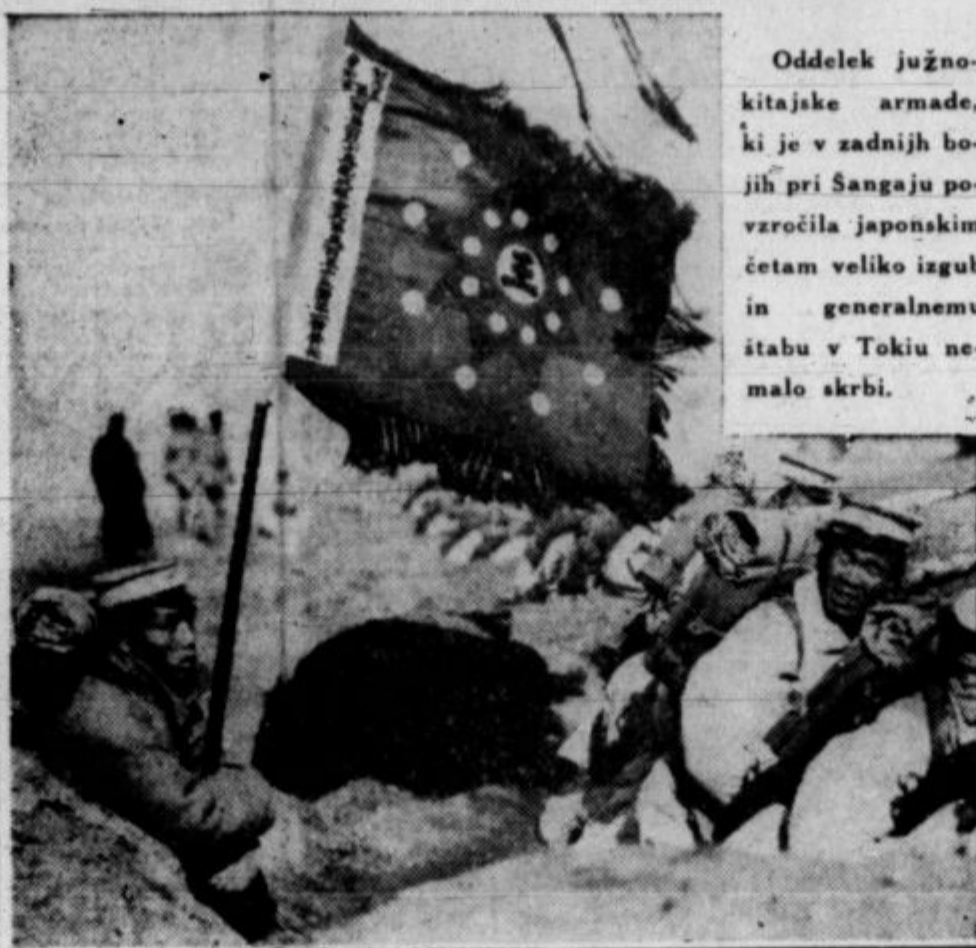
lavec v drugih industrijah veliko lažje in uspešneje.

V jeklarski industriji je vpislenih tisoče jugoslovanskih delavcev, posebno Hrvatov. Največ jih je v jeklarskih centrih Pittsburgh, Pa., So. Chicago, Ill., Youngstown, O. in Gary, Ind. Veliko jih dela tudi v Johnstownu, Pa., v Pueblu, Colo., in v drugih jeklarnah v Ohiju, Pennsylvaniji, W. Virginiji itd.

imelo pogum boriti se in glasovati proti tej reakcionarni predlogi. Poslanec Marcantonio iz New Yorka je konstatiral, da se jo lahko uporabi proti vsakemu nedržavljanu, ki bi bil aktiven v pobujanju Hearstove propagande, agitiral proti reakcionarni Liberty ligi, v stavkah itd.

Kongresnik Boileau je v argumentiranju proti predlogi dejal, da se na podlagi njenih določb, ki so elastične, deportira lahko vsakega inozemca, ki bi agitiral za NRA, ali AAA, kajti sodišče je omenjeni dve vladni ustanovi proglasilo neustavnim in s tem "protiameri-

Južno-Kitajska za odpor proti Japonski

Kaos v Evropi in krizo v Zed. državah japonski imperializem pridno izrablja. Vzel si je Mandžurijo in zdaj si osvaja — kos za kosom — severno Kitajsko. Vladi v Nankingu pa narekuje svoje pogoje in mu jih daje — hoče noče — v podpis.

Proti tej taktiki slepega, neponosnega predajanja sovražniku v žrelo, so se uprle južnokitajske province, katerih center je mesto Kanton. Japonci so nemudoma izjavili, da tega "umešavanja" v "mirne" države ne bodo trpeli. To pomeni, da si bodo s časoma osvojili ves azijski kontinent, če se ji evropske velesile in Zed. države ne postavijo po robu.

Hoan pravi, da prideta soc. kandidata na glasovnico v vseh državah

Težave socialistov z nabiranjem podpisov. —
Razdvajanje bo kampanji veliko škodovalo

Milwauški župan Daniel W. Hoan, ki je načelnik kampanjskega odbora soc. stranke, pravi, da pridejo socialistični kandidati na volilno listo skoro v vseh državah. On je mnenja, da bo mogoče glasovati socialistično prvič po dolgih letih prav v vseh državah ameriške Unije. Manj optimistični socialisti se boje, da marsikje ne bodo mogli dobiti zadosti nominacijskih podpisov, ali zadosti drugim predpisom, ki ovirajo manjšinskim strankam priti na glasovnico.

V Illinoisu in Ohiju, ki sta dve izmed najvažnejših držav ameriške Unije, so zakoni za "nove" stranke zelo strogi. V obema so legalizirane samo stranke, ki določijo odstotek glasov. V Illinoisu imajo pravico do rubrike na glasovnici le tiste stranke brez posebnih peticij, ki dobe pri prejšnjih volitvah najmanj 5 odstotkov izmed vseh odanih glasov. Slične določbe ima volilni zakon v Ohiju. Župan Hoan meni, da bo težko spraviti socialistične kandidate na glasovnico le v državah Florida, Louisiana, Nebraska, Nevada, North Carolina, Oregon ter So. Dakota. V Louisianu ni mogla priti na tiket nobena tretja stranka že od leta 1912 naprej, torej 24 let, dasi so mnoge poskušale s podpismi in s sodnimi procesi. Zakon v Nevadi določa, da mora vsaka nova stranka, ki hoče rubriko na glasovnici, dobiti podpise najmanj petih odstotkov volilcev. V North Carolini je treba dobiti do 5. avgusta 10,000 podpisov. Socialistični kampanjski odbor v nji se trudi, da jih dobi in se nadeja uspešnega konca.

V Oregonu zahteva zakon za nepriznane stranke 16,000 podpisov do 19. sept. V So. Dakoti jih je treba 5,900.

Isti poslanec je dalje dejal, da če bi bil predsednik Roosevelt inozemec, se bi ga morale na podlagi te postavbe deportirati, ker širi ideje, kakršne negujejo "tujejske organizacije". Kritikom predloge je odgovoril demokratski poslanec T. L. Blanton iz Texasa, ki je dejal, da se je ni treba bati nobenemu poštemu, zakonoljubnemu inozemcu, kajti naperje na je proti komunistom, "ki prejemajo navodila in denar iz Moskve." Kongresnik O'Malley iz Wisconsinu je Blantona opozoril, da če je Moskva tako zločinka, čemu je Rooseveltto-

va administracija priznala sovjetsko vladno? Blanton je odgovoril, da je priznanju nasprotuje. Komunistična stranka se nevarnosti "protirdečarskih zakonov" zaveda, zato navaša svoje tujejske člane in pristaše v organizacije, ki so pod njenim vplivom in pod vodstvom komunistov, toda teoretično so samostojne in nekomunistične. Na ta način ji je preganjane pristaše na sodiščih lažje braniti. Pravi nameni takih predlog pač ni le boj proti komunistom, ampak tak, kakor sta ga navedla kongresnika Marcantonio in Boileau.

(Nadaljevanje na 3. strani.)

VZROK FIASKA BOJKOTNE AKCIJE JE SEBIČNOST TISTIH DRŽAV, KI PREVLADUJEJO V LIGI NARODOV

Mussolini je s potekom zadovoljen in se "šali"
s "sovražniki". — Izhod, ki nudi mir v Evropi

MOGOČNA, ponosna Anglija je kapitulirala pred Italijo in predlaga ukinitve sankcij. Lansko jesen se je postavila na čelo akcije za ekonomsko bojkotiranje Italije. Liga narodov je sankcije proti Mussolinijevi državi odobrila največ pod njenim pritiskom. 48 dežel se je izreklo zanje — skoro vse, kar je zastopanih v ligi.

Ko je 18. junija tajnik vnanjih zadev v angleški vladi Anthony Eden sporočil poslancem sklep kabineta, so ga nekaj časa strme poslušali. Potem pa so se začeli iz vrst opozicionalcev, posebno iz klubov poslancev delavske stranke, medklicati: Sramota! Izdajstvo! Strahopetci!

Lloyd George, ki je bil med vojno premier in sodeloval pri ustanavljanju lige narodov, je v svojem govoru izvajal, da je ta korak angleške vlade ponižanje vse Velike Britanije in čim bojazljivcev.

Odgovarjala sta Eden in premier Baldwin. Rekla sta, da je vladin predlog za ukinitve bojkotne akcije proti Italiji znak poguma, ne pa strahopetnosti, kajti vlada je vedela, da bo velik del javnega mnenja v Angliji sklep ostro obsojal. Toda dolžnost vlade je, da računa z dejstvi kakršna so, ne pa s kakršnimi bi rada, da bi dejstva bila. Tajnik Eden je tolmačil, da bi države bojkotne akcije sploh ne podvezle, ako bi vedele v naprej, da se bo Italiji posrečilo Etiopijo tako hitro zasesti. Verjele so pač vojaškim veščakom in strategom, ki so trdili, da bo vzelo najmanj par let, preden premaga Selassijevo cesarstvo, če ga sploh premaga, kajti ob enem so dokazovali, da Italija v tako dolgotrajni vojni ne bo mogla vztrajati. Ker pa so bile članice lige narodov dolžne braniti napadeno državo, ki je bila prav tako članica, so se odločile za bojkotno akcijo. Namena bojkot ni dosegel in zato je nič več ko prav, da to dejstvo priznava tudi odgovorni faktorji, pravijo angleški ministri.

Mussolini je kajpada zelo zadovoljen z angleškim predlogom, kajti to pomeni zanj nove zmage. Porazil je ne le Etiopijo, ampak tudi sankcije in ob enem angleško diplomacijo, ki si je najbolj prizadevala, da mu zapre pot v afriška osvajanja.

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Visoki prispevki v kampanjske sklade demokratske in republikanske stranke

Republikanska stranka je dobila v svoj centralni kampanjski sklad od marca do konca maja t. l. že nad pol milijona dolarjev. Med prispevatelji, ki so dali od pet tisoč do petindvajset tisoč dolarjev vsaki, so člani skoro vseh ameriških bogataških familij. Člani Rockefellerjeve družine so dali nad \$100,000. Mellonovi in več drugih istotako.

Mnogi bogataši prispevajo v kampanjske sklade obeh političnih strank. Demokrati pravijo, da bodo v kratkem zbrali

milijon dolarjev. Skupne vsote morajo poročati le centralni uradi. Lokalni kampanjski odbori po zakonu niso dolžni dati svojih računov nobeni oblasti v pregled, razen v slučajih posebnih preiskav. Izjema je država Wisconsin.

Kapitalisti vedo, komu služita republikanska in demokratska stranka, zato za kampanjske sklade nista v zadregi. Ko bi se delavci enako zavedali svojih koristi, bi nehali glasovati za kapitalistične stranke in podprli ter volili za svoje.

ČLANOM XI. REDNEGA ZBORA J. S. Z. IN P. M.

Tajniki nekaterih društev Prosvetne matice še niso sporočili imena delegatov. Ako v seznamu, ki je objavljen v tej številki, še niste navedeni, opozorite tajnika svoje organizacije, da naj o vaši izvolitvi nemudoma obvestijo tajništvo JSZ.

Zbor se prične v petek 3. julija ob 9. zjutraj v dvorani Sokol Havliček, med 26. in 27. cesto na So. Lawndale Ave., pol bloka severno od glavnega urada SNPJ.

Vsa pozdravna in druga pisma ter brzojave na zbor naslovite: J. S. F. CONVENTION, 2301 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.

Vse delegate in referente prosimo, da se zbora udeležijo že prvi dan. Zaključen bo v nedeljo popoldne 5. julija.

Vsi, ki želite vstopnice na vprizoritev muzikalne drame "Kamnomol" v soboto 4. julija po znižani ceni, rezervirajte si jih pri Proletarcu.

Prihodnja številka Proletarca bo zadnja pred zborom. Vse, tikajoče se zbora, moramo prejeti zanj najpозnejše v ponedeljek 29. junija.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.50; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za pričetek v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager.....John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Trockijevci v socialistični stranki

Takozvani trockijevci se smatrajo za levo krilo komunističnega gibanja. Propagirajo novo, četrto internacionalo, čes da je komintern v Moskvi izdala revolucijo, vsled tega za resnične komuniste ni mesta v nji. O Stalnu pravijo, da je pogazil Leninove nauke. Sedanji francoski premier je istotako predmed njihovih napadov. Trockijevci v Zed. državah trdijo, da so se socialisti in komunisti v Franciji ustrašili stavk, ker so vedeli, da bi privedle v proletarsko revolucijo, zato so jih zadušili. Trockijevci na Francoskem so poslednje tedne odprto hujskali na oboroženo vstajo. Vlada jih je označila za agente provokatorje, ki imajo nalogo pod krinko propagiranja proletarske revolucije in diktature proletariata priveriti Francijo v fašizem. Premier Blum je oznanil, da takih intrig ne bo toleriral. "Stalinovi" komunisti so ga podprli in trockijevsko ruvarjenje v Franciji se je razbilo.

Pristaši izgnanega bivšega sovjetskega vojnega komisarja so se v Zed. državah združili v "Workers' Party", ki ji načeljuje ta — oziroma sta ji načeljevala James P. Cannon in A. J. Muste. Cannon je bil leta 1919 izključen iz soc. stranke vsled svojih komunističnih aktivnosti. Na zboru članstva svoje stranke 7. junija t. l. je dejal, da tiste socialistične stranke, iz katere je bil črtan, ni več, pač pa je nastala namesto nekdanje starogardistične levičarsko orientirana socialistična stranka. Dejal je, da se trockijevci v Zed. državah z razpustom svoje stranke in s pridruženjem socialistični ne odpovedujejo svojim načelom, pač pa bodo svoje nauke in ideje širili zdaj v socialistični stranki. Ob enem ji bodo dali nove, agresivne voditelje.

Workers' Party je bila stranka le po imenu; namreč stranka voditeljev brez pristašev, stranka oficirjev brez armade. V socialistični stranki bodo oznanjali nauke, da sta socialistična in komunistična internacionala fiasko, zato se mora revolucionarni proletarijat združiti v novi — v četrto internacionalo pod Trockijevim vodstvom.

Glasiło Socialno-demokratske federacije, tednik New Leader, izvaja, da pomikajo militanti socialistično stranko v ekstremni, sanjaški, utopični komunistizem in baš v ta namen so izključili staro gardo v New Yorku in prav iz istega razloga napadajo Hoana, Hoopesa in druge pristaše demokratskega socializma.

Tudi v socialistični stranki ni pridruženje trockijevcev vsem po godu. Pravijo, da bo posledica tega v dogledni bodočnosti nič drugega kakor še več različnih, protivnih mnenj in frakcij.

Trockijevci ne skrivajo, da bodo skušali v nji uveljaviti svoje nazore in se ji postaviti na čelo. Pravijo, da zahteva sedanja doba revolucionarno stranko, kakršna socialistična stranka po njihovem mnenju še ni, a ima pogoje, da postane, če jim je Browderjeva komunistična stranka postala konservativna in vsekrizem oportunistična.

Tako sta Cannon in Muste postala člana socialistične stranke, katero sta še pred letom imenovala vse kaj drugega kakor socialistično in delavsko.

"Ne gre za osebo, ampak za narodnost"

Neki slovenski katoliški list je ob priliki boja za mandate v primarnih volitvah pisal:

"Ne gre ... za osebo, gre za narodnost kot tako, če dobi kje drobec priznanja naš človek Slovenec, je to priznanje za nas vse. Naj bo kjerkoli ali za karkoli, Slovenec Slovenca bo bolj razumel, kakor pa tujec. Zato je dolžnost nas vseh Slovencev, da gremo na volišče in glasujemo za svojega človeka ..."

Tudi Ameriška Domovina je za "naše" kandidate, to je, ako so njeni. In Obzor v Milwaukeeju isto, če so njegovi.

Argument, "ne gre za osebo, gre za narodnost kot tako," je slepilo. V marsikaj politični urad je že kandidiral Slovenec, ki si pač ni mogel pomagati, da je Slovenec, kajti nihče si ne more izbirati staršev. Večinoma so bili taki "slovenski" kandidati navadni hlapčoni privatnih interesov, podpreniki koruptnih višjih politikov, svoje "slovenstvo" pa so izrabljali, in ga še izrabljajo izključno v korist lova za službami. Načel nimajo, prepiranje nosijo v denarnici, program pa jim je tuja, "iz inozemstva importirana beseda".

Ali se morete spomniti, če je kdaj kateri izmed takih slovenskih listov in slovenskih politikov agitiral za Slovenca, ako je tak rojak zastopal delavski program in bil kandidat na socialistični listi?

Norman Thomas in "enotna fronta"

Kaj je današnje stališče ameriške socialistične stranke, ki jo vodijo militanti, z ozirom na vprašanje enotne fronte s komunisti? Uradno ji je protivna, vsaj kar se politične akcije tiče, o skupni fronti v drugih akcijah pa bo odločevalo članstvo in to šele po predsedniških volitvah.

V clevelandskem dnevniku Press z dne 3. junija je prioben intervju z Normanom Thomasom, ki obravnava tudi to vprašanje. Thomas pravi:

"Politično skupno fronto s komunisti smo (na konvenciji) odklonili. Če bodo indorsirali naše kandidate rajše kot da bi nominirali svoje, mi seveda ne moremo pomagati. Toda da bomo o tem na čistem, naj tu takoj poudarim, da jih mi za indorsiranje nismo vprašali, da jih ne bomo vprašali, da nočemo njihove pomoči, in da v naši kampanji ne bomo imeli nikake besede."

PROSLAVLJANJE OBNOVITVE "RIMLJANSKEGA CESARSTVA"

Marial Badoglio, drugi od leve na desno v ospredju te slike, je v Italiji proslavljan za "osvoboditelja" in osvoboditelja Etiopije. Dne 2. junija so se v Rimu vršile pompozne slavnosti, katerim se je Mussolini umaknil, zato da sta kralj in marial Badoglio imela toliko večjo "čast". Kralj je na tej sliki prvi v ospredju slike na levi strani. Teh slavnosti so se udeležili tudi mnogi najvišji katoliški svečeniki v Italiji, kajti vse so imele poleg militarističnega tudi cerkven značaj.

MAKSIM GORKI

Ni ga delavca na svetu, ki se za literaturo količkaj zanima, da ne bi bil čital spisov, ki jih je poklonil zatiranim, preganjanim in razžaljenim Maksim Gorki. Proletarec je v slovenskem prevodu priobčil njegov veliki socialni roman "Mat" in njegovo svetovno znano dramo "Na dnu". Iz Proletarčeve knjižarne je bilo razpečanih mnogo izvodov knjige "Mat", ki je bila v slovenskem prevodu izdana v Ljubljani.

Mnogi drugi Gorkijevi krajiški spisi, ki so prevedeni v naš jezik, so bili objavljeni bodisi v Proletarcu, Am. druž. koledarju in v mnogih drugih slovenskih listih.

Maksim Gorki je bil smatran za največjega proletarskega pisatelja moderne dobe, in to je tudi bil. Dne 18. junija je Gorkijeva roka za zmerom omahnila in njegov glas je utihnil. Umrl je za pljučnico v starosti 68. let. Njegova dela pa so tolikšna, da bo živel z njimi dalje in dalje.

Aleksij Maksimovič Pjeskov — kar je Gorkijevo pravo ime — je okusil grenkobe težkega življenja že v rani mladosti. Rojen je bil Nižnjem Novgorodu, ki se od l. 1932 imenuje njemu v čast Gorki. Njegov oče je bil tapetnik. Umrl je, ko je bilo Aleksiju pet let. Po očetovi smrti si je moral sam služiti kruh s pobiranjem cunj in kjer je mogel kaj pomagati. Potovati je začel zelo kmalu. Dobil je delo na ladjah na Volgi in poskusil je mnogo drugih služb ter vagabundiral po deželi. L. 1888 si je skušal vsled obupa nad vsem sam vzeti življenje. Prestrelil si je pljuča. Mladi Gorki se je potem seznanil s Tolstojem in Čehovom, ki sta spoznala njegov talent in mu pomagala. Rana je prinesla Gorkiju težke posledice, kajti zbolel je za tuberkulozo in izgubil polovico pljuč, predno so mu rešili življenje.

Vsled svojih bojev proti carizmu je bil velikokrat zaprt in blizu osem let v pregnanstvu.

Na obisk v Zed. države je prišel l. 1906. Zena, s katero ni bil poročen, ker ni verjel v cerkveno poroko, je prišla z njim. Puritanci v New Yorku so to po naključju izvedeli in povzročili tolikšen krik proti Gorkiju, da ni mogel dobiti stanovanja v nobenem hotelu. Zed. države je zapustil z gnjevom, ki ga ni nikdar minil, dasi je imel v tej deželi veliko osebnih prijateljev.

Z ženo, ki je prišla z njim v Ameriko, se je potem "legalno" poročil v Italiji. Bila mu je ves čas zvesta pomočnica in družica.

Pseudonim Gorki si je dal, ko je začel pisateljati. V našem jeziku pomeni "grenkobni".

Boljševikom je zelo zameril, ker so vrgli Kerenskijevo vladno in razgnali skupščino; kajti bil je pristaš demokracije in

sovražil nasilja in brutalnosti. Živel je zaradi zdravja v Italiji. V Moskvo se je vrnil pred dobrih štirimi leti. Dasi ni bil nikoli član komunistične stranke, je bil v krogih sovjetske vlade vedno upoštevan in imenovala ga je za svetovaleca v razne naučne in literarne ustanove. Pisal je kritike in članke, s katerimi je sedanjim avtorjem kazal njihove pomanjkljivosti v pisateljevanju. Moskva mu je priredila veličasten pogreb, njegov pepel pa položila v vrsto drugih najslavitejših pokojnikov, ki so bili graditelji revolucije in oznanjevalci nove družbe.

Vabilo na piknik, o drugih prireditvah itd.

Johnstown, Pa. — Imeli smo odredeno, da priredimo gotovega dne piknik, pa se je začelo govoriti, da na tistem kraju ne bomo smeli točiti nič opojnega, zato se je nam stvar nekako zmeštrala, da nismo vedeli, če bomo izlet imeli ali ne. Ker pa je zdaj dovoljeno točiti — brez pijače si piknika kajpada ne moremo misliti — ga priredimo v soboto 27. junija zvečer v Highland parku na Moxhamu. Vabimo članstvo, somišljenike in druge rojake, da se ga udeležijo. Zabavali se bomo prav po domače. Igral bo izjemen orkester za mlade in stare — torej bo ustreženo plesalcem obeh generacij.

Čutim se dolžno omeniti tudi naše druge prireditve, ki smo jih imeli v nedavnem času. Slavje federacije SNPJ v Cornemaughu 31. maja je povoljno izpadlo. Vse priznanje pevskemu zboru Jugoslavija in igralcem za njih trud in sodelovanje. Udeležba je bila prilična, a bila bi lahko boljša, ker se je prireditelji gršila na nedeljo. S. Frank Zaitz je napravil s svojim govorom dober vtis. Škoda, da ne čujemo takega govornika vsaj enkrat vsak mesec.

Naslednji dan, v ponedeljek 1. junija, je imel shod klub št. 5, ki se je vršil v dvorani na Moxhamu. Udeležba je bila precejšnja in govornik je bil spet Fr. Zaitz. Njegova izjava, da se je tikala razmer in pa vprašanja aktivnosti našega kluba. Soderužica Angela Zaitz pa je nam podala nekaj zanimive slike o nalogi, ki jo imajo v delavskem gibanju in v naporih za napredovanje ženske. Zelim, da se bi ženske tudi tukaj organizirale in dokazale vsem drugim naselbinam svojo naprednost.

Vsi, ki ste bili na tem shodu, pridružite se klubu št. 5, kajti če ne bomo organizirani, ne bomo v stanju ničesar izdatnega storiti za napredek. Skušajmo dobiti tudi mladino v svoj krog.

Naš klub obhaja letos 30-letnico. S. Podboj je po shodu 1. junija dejal, da je to drugi najstarejši klub JSZ, čeprav so

mu dali v Chicago št. pet. Upam, da bomo ta jubilej dostojno proslavili, zato pa, zavedni delavci in delavke v Johnstownu ter okolici, pristopite vanj. Čimveč nas bo, toliko več raznih aktivnosti bomo izvrševali. —Theresia Glavach.

V pojasnilo tistim, ki gredo prve dni julija v Chicago

Cleveland, O. — Bil sem vprašan, da naj poizvem za cene vozovnin in pa kdaj odpeljejo vlaki iz Clevelanda v Chicago. To sem storil in podatki so sledeči:

Cena na železnici, v eno stran, na Nickel Plate R. R. je \$5.85. Vlak odpelje s postaje Union na Public Sq. ob 12:10 ponoči.

Cena na vlakih New York Central je \$6.85. En vlak te železnice odpelje s prej imenovane postaje ob 10:12 in drugi ob 2. ponoči.

Ali bo vozovna ob prazniku 4. julija cenejša? Na to vprašanje mi dne 19. junija, ko to pišem, na železniskih uradih še niso mogli dati pojasnila. Informirajte se v času odhoda.

Jaz odpotujem z vlakom Nickel Plate železnice dne 2. julija ob 12:10 ponoči. V Chicago dospo ta vlak 3. julija ob 8:35 zjutraj (clevelandski čas). Ako želite drugi iz naselbin v Ohio potovati s tem vlakom, se lahko snidete v SND na St. Clair Ave., od kjer odpotujemo skupaj.

Tistim, ki želi iti v Chicago na obisk, priporočam, da store to poletje ob prazniku 4. julija, ko se bo vršil zbor JSZ; ob tej priliki vprizore Detroitčani muzikalno dramo "Kamno-lom", katero bomo vsi z veseljem posetili. —Louis Zorko.

V petek 26. junija razprava v klubu št. 1 o sporedu XI. rednega zbora J. S. Z.

Chicago, Ill. — Na prihodnji seji kluba št. 1 JSZ bodo imeli referate o sporedu enajstega rednega zbora JSZ Anton Garden, Ivan Molek in John Rak, nato pa sledi splošna razprava o istem predmetu. Vsakdo izmed omenjenih referantov si bo izbral za predmet točke sporeda, ki jih smatra za najvažnejše.

Udeležite se te seje v petek 26. junija v Slovenskem delavskem centru polnoštevilno, ker je važna. Čuli boste tudi interesantna poročila o klubovem delu in o načrtih za kampanjo.

Čehi grade utrdbe

Česka ima danes svojega največjega sovražnika v Hitlerjevi Nemčiji. Odločila se je potrošiti milijone dolarjev za utrdbe ob nemški meji.

Bratstvo v unijah

Atentati v bojih med vodji in organizatorji dveh nasprotnih si unij premogarjev v Illinoisu se vztrajno nadaljujejo. Komu to koristi?

Zapisnik zborovanja Prosvetne matice

ki se je vršilo 30. maja 1936, v klubu št. 27 JSZ v Clevelandu, Ohio

(Konec.)

Akcija za Cankarjev spomenik bo imela 30. junija zborovanje; zato je stavljen predlog, da se izvoli zastopnika. Izvoljen je Milan Medvešek.

Poročilo zastopnikov klubov JSZ: Jauch poroča: Klub št. 27 je vedno pridno na delu. Naš klub proda precej lepo število Družinskih koledarjev in Majskih Glasov. Klub je aktiven v vseh panogah našega socialnega in kulturnega življenja, toda kakor druge organizacije, tako imamo tudi mi pereč problem — kje dobiti članstvo, ker je priseljevanje iz Evrope skoro popolnoma prenehalo; navezani smo največ na mladino.

Felix Strumbl: Klub (27) razpeča največ literature med našimi ljudmi, dasiravno vsi tako ne mislijo; prav tako smo aktivni na političnem polju; nabiramo prispevke za kandidate naše stranke, se udeležujemo manifestacij, itd.

Josephine Turk, zastopnica angleškega oddelka, št. 27, pa na kratko in jedrnatno poroča, da šteje angleški oddelk okoli 20 članov; sej res povoljno ne obiskujejo, toda to je skoro nemogoče, ker so aktivni tudi v drugih delavskih organizacijah. Vsi člani iz tega oddelka so tudi člani pevskega zbora Zarja; udeležili so se majskih proslav, itd.

August Komar, zastopnik Zarje, poroča o pomenju petja, ki igra prav tako važno vlogo pri zboljšavanju socialnega in gospodarskega sistema kakor delavska literatura ali kaj podobnega: interpretira delavsko misel, slika krivico in človeku vlija plemenita čustva. Zorko poroča, da je klub veliko delal ob priliki socialistične konvencije, moralno in gmotno.

Joseph Levar, zastopnik kluba št. 28, poroča, da je njihov klub vedno na delu za dobro stvar — socialistično stvar; prodaja Družinski koledar in Majski Glas ter širi delavske ideje.

Anton Nagode, št. 222, Girard, pa poroča, da je klub vedno v naprednih vrstah ter podpira napredno strujo, toda v njej morajo spori čim prej prenehati.

Zastopniki raznih drugih organizacij, ki so včlanjene v Prosvetno matico, nakratko poročajo, da želijo konferenci veliko uspeha, prodajajo in širijo literaturo ter podpirajo delavsko stvar.

Anton Jankovich, zastopnik Proletarca, poroča, da je neprestano na agitaciji za ta delavski list, včasih z večjim, včasih z manjšim uspehom. Opozarja one sodruge, ki so vsled slabih razmer pustili Proletarca, toda sedaj zopet delajo, naj se nanj ponovno naroče. Apelira tudi na sodruge, ki so dolžni na naročnini, da jo poravnajo, seveda če je v njih močeh.

Agitacijsko delo: Zorko apelira, naj se podpira socialistične kandidate v prihodnjih volitvah. Nabratj bo treba okoli 35 tisoč podpisov (za governerja 200 tisoč), če hočemo, da pridejo naši kandidati na volilno listino. Problem je, kje dobiti denar za pristojbino, ki se jo mora plačati za imenike kandidatov.

Kafrele sugestira, da se bi v ta namen izdale posebne znamke, toda s. Jauch je mnenja, da je lokalnim klubom težko o tem odločiti, ker ima vsa stvar v rokah centralni odbor socialistične stranke.

K razpravi se oglasi Strumbl in pojasnuje, kako težko je pobirati prispevke, posebno ker imajo to delo na ramah vedno isti člani.

Jauch predlaga, da se debata zaključi, nakar se prične razpravljati o organiziranju novih klubov, in sicer v okrožju Akron-Kenmore, Euclid Villager in drugih krajih, ki so že imeli svoje klube, toda so jih razpustili vsled slabih razmer. Posamezni zastopniki in organizatorji so mnenja, da se da, ko so se razmere malo zboljšale, se bo lahko nanovo organiziralo razpuščene klube in se bodo podali na delo.

Volitve: Predno se izvoli delegata za XI. redni zbor JSZ, S. Zorko omeni, da bo šel čisti dobiček nočnejše prireditve za dnevnice delegatu JSZ. Predsednik Bregar, Kafrele in Jankovich podarjajo v ta namen vsak po en dolar. Stavljen je predlog za tri dnevnice po pet dolarjev in protipredlog za štiri dnevnice po pet dolarjev. Protipredlog prodre.

Za delegata so nominirani: A. Komar, M. Medvešek, L. Zorko in Jankovich. Jankovich sprejme nominacijo in je soglasno izvoljen, za namestnika pa je izvoljen s. J. Lever.

Za organizatorje so izvoljeni: Jankovich in Betty Bogatay (za mladino) za clevelandsko okrožje; Levar za Newburgh; Bregar za Akron-Kenmore in Nagode za Girard.

Mesto prihodnje konferenec odloči odbor; zapisnik se objavi v Proletarcu, Prosveti in Enakopravnosti.

Razne stvari: L. Kafrele je razpravljao o zboljšanju naših odrov. Dramatična društva bi morala uprizarjati dobre, delavske, socialne drame, ki odgovarjajo današnjemu času in ne iger, ki nimajo več nobenega pomena. Andy Božić je povdarjal, da morajo napredne vrste skupaj držati, če hočemo uspešno krotiti "črno reakcijo". Jauch pa je priporočal nekak planiran sistem pri kulturnih društvih, da ne bodo ob času svojih prireditev konkurirali med seboj.

Predsednik Bregar zaključi konferenco ob šesti uri. Po konferenci se je razvila živahna družabna zabava.

Milan Medvešek, zapisnikar.
Leo Bregar, predsednik.

"Forward" bo podpiral Social-demokratsko federacijo

Zidovski dnevnik Forward, ki ima kakih 300.000 čitatev v raznih krajih Zed. držav, oznanja, da bo v bodoče podpiral in propagiral novostanovljeno Socialno-demokratsko federacijo. Nastala je po razkolu med militanti in staro gardo na clevelandski konvenciji soc. stranke.

Forward je od svojega postanka — skozi štirideset let — podpiral socialistično gibanje. Socialistični stranki in njenim listom je prispeval več sto tisoč dolarjev. Na nedavnem obnem zboru članov njegove uprave je bilo s 76. proti 26. glasovj sklenjeno, da bo odsej podpiral socialistično gibanje, kakor je izraženo v Social-demokratski federaciji. S sedanjim vodstvom socialistične stranke, posebno z Norman Thomasom, je Forward že dolgo v sporu.

Poročajte v "Proletarca" o vsem, kar bi zanimalo čitatele tudi v drugih naselbinah.

PIKNIK DRUŠTVA NARODNI VITEZI ŠT. 39 SNPJ junija 1936 v nedeljo 28.

na Keglovem vrtu v WILLOW SPRINGSU

Rojake vabimo na obilno udeležbo. Potrebna najboljša. Kdor se želi peljati s trukom, naj bo ob 1. popoldne na voglu Lincoln St. in West Cermak Rd. in ob 1:30 pred poslopjem SNPJ.

VSTOPNINA NA PIKNIK PROSTA

A. SERAFIMOVIC:

ŽELEZNA REKA

ROMAN IZ CIVILNE VOJNE V SOVJETSKI RUSIJI

Prevel iz ruščine za "Proletarca" ANGELO CERKVENIK

(Nadaljevanje.)

"Pazi vendar, zadušil mi boš otroke!" je zakrčala kmetica. Od razburjenosti ji je zdrnila z glave ruta.

Enonogemu se je ves obraz zasmeljal, kakor da ga je doletela najpopolnejša sreča! Po cesti so hitele kar procesije ranjencev. Mnogi so hodili z bergljami, premnogokrat so padli, se zopet dvignili, marsikateri pa je obležal ter se ni nikdar več dvignil.

"Ljudje božji, saj bi vas človek tako rad položil na voz, a kam naj vas položimo? Ko ne imamo toliko lastnih ranjencev! Pa niti brane nimamo več... Boste pač z nami vred žalostno poginili..."

Zenske so se usekavale ter si brisale nenehno solzeče se oči.

Nebi vojak, po postavi orjak, je pri vsakem koraku stegnil svoje berglje daleč naprej ter se potem vedno z velikim skokom zagnjal za bergljami. Imel je eno samo nogo. Neznansko je preklinjal:

"Prekleti psi... da bi vas..."

Kolona se venomer in enakolično pomika naprej. Poslednji vozovi so že daleč, daleč, oblaki prahu se postopno polegajo. Ranjenci obkaj, komaj še slišijo ropotanje osi. Mesto in zaliv sta vedno bolj oddaljena od kolone.

Kako obupno pusta cesta! Voščeni polmrtni ljudje se vlečejo nalik dolgi strnjeni verigi za vozovi, ki se več ne vidijo. Drug za drugim se vsi izmučeni ustavljajo. Marsikdo sede ter za vedno ob pobočju ali v jarku obleži. Vsi hrepeneče gledajo za vozovi, ki so tam v daljavi izginiti. Práh, ki mrholi v okviru svetlobnih pramenov, izžarjajočih se iz zahajajočega solca, kakor roj rdečkasto porbarjih mušic, se počasi usoda.

Orjaški enonogi vojak se, bingljajoč s svojim težkim telesom med bergljami, še vedno poganja po prazni cesti in mrmra:

"Da bi vas... Svojo kri smo za vas preli... Da bi vas!"

Z nasprotni strani so udrli v mesto Kozaki.

Trudna noč se vleče v brezkončnost, dolga, črna človeška reka pa niti za trenutek ne pretrga svojega bobnečega toka.

Utrujene zvezde že bledijo. Rjavozarjavale, ožgane gore in globeli kažejo že svoje oblike. Nebo postaja svetlo. Morje se razprostra v brezkončnost, nenehno menjajoč svojo barvo. Zdaj je nežno in vijoličasto, zdaj blestivo.

Gorske vrhunce je že obzarilo sonce. Brezštevni temnosivi bajonetji, ki se gugajo sem ter tja, se zableščijo v objemu prvih sončnih žarkov.

Na skalnatih pobočjih, ki so porinjena prav do same ceste, so zasajeni vinogradi. Ob cesti stojijo bele koče in lične vile. Semtertja vidiš kakšnega človeka z motiko in lopatjo v rokah. Po navadi je pokrit s slamnikom, ki je očitno domač izdelek. Vsakdo odloži lopato ali motiko ter pogleda za brezkončno dolgi vrstami vajakov z bingljajočimi rokami, ki se nad glavami korakajočih pozibavajo semtertja.

Kakšni ljudje so to? se sprašujejo. Od kod prihajajo in kam gredo? Zakaj tako utrjeno bingljajo z rokami? Rumene obraze imajo. Ali je koža na njihovih obrazih ustrojena? Prav takšna je! Prašni so in raztrgani. Okrog oči imajo temne udrine. Vozovi škriplajo. Udarci konjskih kopit očitujejo utrjenost. Otroške glavičke pokukavajo z voz. Utrjeni konji povešajo glave.

Nekaj časa gledajo za njimi, potem pa zopet vzamejo v roke lopate in motike. Kaj jih vse to briga!? Po dolgem času se zopet dvignejo; delo jih je utrudilo, odpochiti se morajo. Začuden pogledajo na cesto, zakaj kolona se še vedno pomika... Ni ne konca ne kraja. Kolona se že vedno zvesto drži obrežnih ovinkov. Od brezštevilnih bajonetov se še vedno slepeče odraža sonce.

Sonce kroži že navpično nad gorami, zemlja se že napaja z žarino, lesketanje morja človeka že skeli v oči. Ura za uro mine, dve uri, tri ure, pet ur... Se vedno korakajo ob obrežnih ovinkih. Ljudje omahujejo. Utrjeni konji se ustavljajo.

"Zakaj le nas Kozuh tako žene?"

Glasno preklinjanje.

Kozuhu so sporočili, da sta se obe koloni,

ki jima poveljuje Smolokurov, z vozarstvom

vred odcepili od glavne kolone. Utaborili sta se v neki vasi. Česta je postala na dolžino kakšnih pet kilometrov prazna. Kozuhove drobne oči so se še bolj zožile. Kakor da so hotele skriti zasmehljivo iskanje, ki je telo v njih. Rekel ni prav nič. Kolona pa je še vedno marširala, venomer je marširala naprej.

"V smrt nas žene!" se je mrko upirala kolona.

"Zakaj, vruga, nas tako žene? Tu spodaj je morje, tam zgoraj so gore, kdo nam kaj more? Če pojde tako naprej nas bo tudi brez Kozakov vzel vrug! Ze pet konj je krnilo. Tudi ljudje že cepajo... Le poglejte v cestne jarke!"

Mornarji, oboroženi s samokresi, ročnimi granatami in opasani z nabojnimi pasovi, so se pomešali med vojake ter jih hujskali:

"Zakaj, vruga, se brigate za Kozuha? Ali ne vidite, da je trmast ko bik? Ali ne veste, da je bil prej častnik? Pravi ljudoderec! Boste že videli, kam vas bo še pripeljal! Če se boste še dolgo obotavljali, bo prepozno!"

Ko so postale sence najkrajše, se je kolona za četrte ure ustavila, da so se napojili konji in ljudje. Potem pa zopet dalje po žareči cesti. Svinčene teže noge so se komaj premikale, žareči veter je žgal obraze. Lesketanje morja je postajalo nezno.

Splošno nezadovoljstvo se je venomer večalo. Mrmranje je postajalo vedno glasnejše, vedno bolj zlovesče. Nekateri baterijski in bataljonski poveljniki so izjavili Kozuhu, da se bodo odcepili od kolone ter bodo dalje korakali kar na svojo roko.

Kozuh jih je samo mrko pogledal, rekel pa ni nič. Kolona je korakala nenehoma dalje.

Ponoči se je ustavila. Kilometre na daleč so ob cesti zaplamteli taborni ognji. V puščavi, kjer so taborili, ni bilo gozdov. Razsekatji so morali ograje vil, izdrti okenske in vrtnate okvirje ter razdejati pohištvo, da so si mogli zakuriti ognje. Nad ognji se je v poljskih kotlih kuhala juha.

Vsak misleč človek bi bil menil, da je bila nadčloveška utrjenost tolikšna, da je vse pocepalo ter se zazibalo v sladak sen. A tema, ki jo je razsvetljevalo na tisoče ognjev z rdečkasto valjujočim sijem, je govorila drugače. Tema je bila čudežno živa. Vseposvobodno govorili, se smejali, igrali na harmonike. Vojaki so se šalili in porivali drug drugega v ogenj. Vasovali so zadaj pri begunskih vozovih ter se šalili z dekletji. Ognjeni zublji so lizali velike stotnijske kotle. Semtertja se je kadilo tudi iz poljskih kuhinj.

Kakor ogromno cigansko taborišče! Človek bi bil na prvi pogled pomislil, da nameravajo tukaj taboriti kdo ve kako dolgo.

XI.

Dokler se kolona ni ustavila, je vse gibanje imelo eno samo srce, je temna noč imela eno samo dušo. Kakor hitro pa se je kolona ustavila, se je vse združilo ter je vsak drobec zase živel svoje lastno življenje.

Ob neznatnem ognju, nad katerim je visel kotlič, ki se je mogel z nekaterimi drugimi rečmi vred rešiti z voza, ki je ostal na potu, je čepel sedela vsa razkušana, v rdečkastem svitu ognja večji podobna stara Gorpinka.

"Ne skodelice nimamo ne žlice. Tudi lonček za maslo je ostal tam. Kdo neki ga bo pobral? Tako lep je bil in tako trpežen, iz javorjevega lesa! Kako bomo zdaj brez vseh teh tako potrebnih drobnarij živeli? Bosonogi smo... potepuhi... Stari, pridji sem, bomo jedli!"

Stari, ki je ležal na konjski plavti, se je oglašil:

"Ne maram..."

"Zbolel boš, če ne boš jedel! Ali misliš, da te bomo potem nosili?"

Stari leži na plavti in molči. Njegov obraz je pogreznjen v temo.

Nedaleč od voza se na cesti svetlika v temi bela dekleška postava. Zdajci se zasliši pojoč glas:

"Srcece moje... daj mi ga vendar sem... Saj to ne gre tako..."

(Dalje prihodnjič.)

MUSSOLINI 'ODLIKOVAL' SVOJEGA SINA

Mussolini je poslal svojega zeta in dva sina pred nekaj meseci v Etiopijo, da pobijajo domačine. Bili so vsi trije točki "junaki", da so jih postrelili iz aeroplanskih strojin, s požigi in drugimi morilnimi sredstvi več tisoč. Slika prikazuje, kako Mussolini pripenja enemu svojih sinov kolajno za njegovo "junakstvo".

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Zbral Charles Pogorelec

Burgettstown, Pa. — Anton Jeram, tajnik kluba št. 19 JSZ skrbi, da v tej naselbini naročniki redno obnavljajo naročnino. Pred par dnevi je poslal dve, in naročil znamke za klub.

Herminie, Pa. — Anton Zornik, naš neumorni agitator v zapadni Penni, je spet poslal nekaj naročnin. Vrh tega je pisal še po 25 izstisov Majskega Glasa. Do zdaj jih je naročil 200. Pravi, da to še ni vse. On hoče, da dobi Majski Glas čim širšo čitajočo publiko, katero tudi zasluži.

Detroit, Mich. — Večkrat smo ugibali, kaj se je neki zgodilo Joe Koršiču, našemu agitatorju v Detroitu. Zgasil se je, prejšnji teden s par naročninami. Zeli največji seznam naročnikov in pravi, da vsled boleznij v družini zadnje čase ni mogel biti aktiven. To hoče popraviti. Prihodnji mesec pride z večjo skupino v Chicago, katera vprizori za časa XI. rednega zbora JSZ muzikalno dramo "Kamno lom". V nji ima vlogo tudi Jože.

Lyons, Ill. — Martin Potokar je izmed onih naših "old timerjev", ki zmerom kaj store za Proletarca ali druge naše publikacije. Plačal je ducat kolektirjev, ki jih je prodal v Lyonsu. "Kaj pa popust," je vprašal upravnika Martina. "Pozabi," je bil odgovor. "Tu je polna vsota, zraven pa še dolar tiskovnemu fondu Proletarca. Koledarjev ne prodajam radi popusta, pač pa ker želim, da gre dobro čtivo med ljudi. S tega stališča podpiram tudi Proletarca. "Možka beseda čvrstega naprednjaka!"

Enumclaw, Wash. — Naš somišljenik Ciril Ermenc je poslal 4 naročnine ter članarino Prosvetni matici društva št. 29 SSPZ. V pismu je tudi prijazen vabilo, da naj pridemo to poletje tja, da odromava za kak teden na velikana Mount Rainier. Izmed vseh držav, katere je prepotoval zadnje leto pisec teh vrstic, je dobil v Washingtonu najboljše vtise. Tu so krasne krajine, milo podnebje in prijazni ljudje, vsaj kar se naših rojakov tiče. To človeka res vleče tje. Zač. da se vabilu zaenkrat ne morem odzvati. Morda kdaj pozneje, prijatelj Ermenc!

Parkhill, Pa. — Iz tega kota Pennsilvanije se je zgasil Podbojce France z dvema naročninama.

Osage, W. Va. — Tudi to je kraj, iz katerega ne čujemo pogostoma. Tu imamo prilično jak klub št. 228 JSZ, katerega tajnik je John Gallon. Prošli teden se je zgasil z dvema naročninama. Upamo, da bodo podvezli akcijo, da bovsak član tudi naročnik svojega glasila. Potrebno bi bilo, da bi poslali tudi delegata na XI. redni zbor JSZ.

Seattle, Wash. — Lucas Debeljak je naš zastopnik v Seattlu in okolici. Poslal je vsoto za razprodane izdave Majskega Glasa ter naročil eno knjigo iz Proletarčeve knjižarne. Lucas se pritožuje, da ni zanimanja med rojaki za napredno stvar. To mu radi verjamemo. Treba bo pač več vztrajnega agitatoričnega dela med njimi.

Salem, O. — Frances Mihevc piše, da je piknik kluba št. 24 JSZ, na katerem so obhajali petletnico kluba, gmotno in moralno dobro uspel kljub vremenskim neprilikam. Udeležba je bila velika. Od prebitka so poslali \$10 tiskovnemu fondu Proletarca.

Chicago, Ill. — John Rak, pomožni upravniki Proletarca se je koncem zadnjega tedna nahajal v La Salle in okolici na agitaciji za Proletarca in JSZ. S sodelovanjem lokalnih sodrugov je dobil 16 naročnin. Sestankov klubov št. 3 in 4 JSZ na katerih je govoril s. Rak se je udeležilo lepo število članov.

James H. Maurer agitira za New Leader

Newyorški tednik New Leader z dne 20. junija prinaša facsimile pisma, ki ga mu je poslal James H. Maurer dne 8. junija. V njemu apelira na socialiste v Pennsilvaniji, da se naj na omenjeni list naroče, ker ni sanjaški, pač pa konstruktivno socialističen. Pravi, da je socialistično gibanje v tej deželi spet na razpotju, kakor že nekajkrat prej.

Ugotavlja, da je članstvo naše stranke v Penni v veliki večini socialistično v pravem pomenu besede. "Ne podimo se za mavricami, niti ne verujemo, da se revolucija dogodi v nedeljo zjutraj, neglede, ali bo vreme lepo ali deževno." O New Leadru pravi, da je izbornou urejevan socialistični list, ki delavsko gibanje tu in drugod pravilno tolmači s priznanega socialističnega stališča.

New Leader je po clevelandski konvenciji proti sedanjemu vodstvu soc. stranke v ljutem boju. Proglasa se za resnično socialistično glasilo, ker vztraja na socialno-demokratskih principih. Militanti mu odgovarjajo, da je le glasilo stare garde.

POPRAVEK

V prejšnji številki je bilo poročano, da sta Anton Medved in Joseph Gerbaj otvorila na "west side" v Chicagu gostilno. Njen lastnik v resnici je samo Anton Medved, dočim je Joseph Gerbaj le vpsojen pri njemu.

Vzrok fiaska bojkotne akcije je sebičnost onih držav, ki prevladujejo v ligi narodov

(Nadaljevanje s I. strani.)

Italijanski diktator je Angliji večkrat zapretel, da sankcije vodijo v vojno. Eden pravi, da če se jih ne ukine, se vojna v Evropi gotovo dogodi in v nekaj urah bi se vsipale na angleška mesta bombe iz vojaških letal. Pri tem ni mislil samo Italijo, ampak tudi Nemčijo. Italija je Angliji nevarna na Sredozemskem morju, dočim je Nemčija nevarna Angliji sami.

Poteza angleške vlade za ukinjenje sankcij ima še druge namene, namreč prepričati angleško javnost, da se na Francijo ni več zanašati, ker postaja vsled notranjih homatij država drugega reda, dočim je bila po vojni najjačja kontinentalna velesila. Pravzaprav želi torijska vlada diskreditirati novi francoski kabinet preje nego se bi mogel utrditi. To, kar Leon Blum uveljavlja v Franciji, je kapitalistom v Angliji, ki kontrolirajo Baldwinov kabinet, silno neprijetno. Kdo jim more jamčiti, da če delavci v Franciji s svojo taktiko uspo, da jih ne bi začeli nekega dne posnemati tudi delavci v Angliji? Dokler je vladal v Franciji premier Laval, se je Anglija izgovarjala za neuspeh sankcij in lige narodov nanj, češ, na jeziku je z nami in z ligo, dejansko pa pomaga Mussoliniju. In Laval mu je resnično pomagal bolj kot kdorkoli na svetu. Zdaj pa, ko je na čelu Francije vlada, katera je iskreno za jačanje lige narodov in njenih kolektivnih akcij, pa je torijem v Londonu zastala sapa, kajti kabinet, ki ga podpirata socialistična in komunistična stranka, jim ni prav nič po godu. Zato se bodo morda rajše pobotali z Mussolinijem in se sprijaznili s Hitlerjem, kot pa da bi svoji vladi dovolili odkrito sodelovanje z Leonom Blumom.

Tak je položaj danes. Kakšen bo jutri, ni mogoče prerokovati, kajti v Evropi ni izven sovjetske Unije ničesar stabilnega. Hitler in Mussolini imata odkrite in skrite namene. Eden ali drugi zaplete Evropo lahko vsak hip v vojno. Oba hočeta ekspanzijo svojih dežel, to pa je v sedanjih dobi brez vojne neizvedljivo. Angleška vlada, ki bi se povsem oslonila na enega ali na oba ta diktatorja, namesto da bi v ligi narodov z demokratskimi deželami iskreno sodelovala, bi s časoma privedla v položaj, v katerem bi bila koncem konca Velika Britanija še najbolj na škodi. Nekateri člani angleške vlade se tega zavedajo, zato je možno, da bo zmazala v Angliji struja, ki je v vnanji politiki za sodelovanje s Francijo in USSR. Z njimi bi delale enotno vse druge dežele, ki so za ohranitev mira in za gospodarsko okrevanje v smislu vzajemnosti in medsebojne pomoči.

Hoan pravi, da prideta soc. kandidata na glasovnico v vseh državah

(Nadaljevanje s I. strani.)

Glavna ovira socialistični stranki v volilnih kampanjah je, da mora v večini držav znova in znova iskati podpise na peticije kot "nova" politična enota. Dobiti bi morala vsaj par milijonov glasov, da se bi otela nadležnega, in ob enem umornega dela — iskati podpise v večji množini, kakor pa dobi glasov na volilne dneve.

Socialistični kampanjski odbor si je izbral v pomoč še nekaj članov, med njimi Antona Gardna. Ako bodo uspešni, da socialistična kandidata prideta na tikel vsaj v najvažnejših državah, bo socialistična organizacija dobila res potreben zamah za nadaljno delo. Če ne, jo bodo v prihodnjih volilnih bitkah nasledili izmed radikalnih skupin na prvem mestu — starogardisti, kar slednji že zdaj prerokujejo, dasi to le ugibajo.

Socialistični stranki se je v prošlih par letih pridružilo veliko bivših komunistov, in poslednje čase tudi takozvano skrajno levo krilo komunističnega gibanja, takozvani trockijevci. Značilno je, da se v novih socialističnih grupacijah zbira stotine mladih radikalcev, večinoma študenti, dočim se v Socialno-demokratski federaciji, ki so jo ustanovili starogardisti, zbirajo večinoma starejši ljudje, ki so delavni v socialističnem gibanju že mnogo let. Razkol, ki je bil na konvenciji v Clevelandu navidezno

Zahvala

Salem, O. — Klub št. 24 JSZ se zahvaljuje vsem posetnikom našega piknika. Četudi nam je nagajal dež, ki nas je prav potone zmočil, je bilo razpoloženje udeležencev izleta vendarle izbornu. Barbičeva godba je bila vsem po godu. Člani in članice kluba ter somišljeniki so vsi delali neglede na ploho, ki je lila po njih. Bili so veseli radujoče se družbe, pa so neprimerno dežja lahko potrpeali. Prejlek je znaten. Naš klub ob tej priliki prispeva \$10 v agitacijski fond.

Frances Mihevc.

DR. F. PAULICH
ZOBOZDRAVNIK
Ordinira vsak dan raze narede od 9. zjutraj do 9. zvečer.
V nedeljo po dogovoru.
PHONE: CICERO 610
2125 SO. 52ND STREET
CICERO, ILL.

FENCL'S
RESTAVRACIJA IN
KAVARNA
2609 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.
Tel. Crawford 1384
Prisna in okusna domača jedila
Cena zmerno. Postreba točna.

Milwaukee Leader
Največji ameriški socialistični
dnevnik. — Naročnina: \$6.00
na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50
za tri mesece.
Naslov: 540 W. Juneau Ave.
MILWAUKEE, WIS.

BARETINCIC & SON
Tel. 1475
POGREBNI ZAVOD
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

KAMNOLOM

MUZIKALNA DRAMA V 4. DEJANJH

Vprizori jo dramski odsek klubov št. 114 in 115 JSZ iz Detroita

V SOBOTO 4. JULIJA

v dvorani Sokol Havliček, CHICAGO, ILL.

Vstopnice v predprodaji 40c; pri blagajni 60c.

RAZPRAVA K SPOREDU ENAJSTEGA REDNEGA ZBORA JSZ

PROBLEM BODOČNOSTI J. S. Z.

Morda ne bo škodilo, ako k sedanji razpravi o bodočnosti JSZ, katere se je udeležilo nekaj sodrugov, tudi jaz izrazim svoje mnenje.

V prvi vrsti smatram potrebno povdariti, da stranka kot celota ni toliko naš problem, to je tisti, ki smo organizirali v federacijah, ampak onih, ki so direktno pridruženi stranki. Za nas vsaj po mojem mnenju, je boljše, ako se pogledamo v vprašanje, ali je pridruženost stranki naši zvezi koristna ali ne. Ali bi kot samostojna organizacija lahko naredili več na polju socialistične vzgoje, ali ne?

Vsi lahko priznamo, da nam stranka v povojni dobi, pa naj že bila pod kontrolo militantov ali starogardistov, ni dala kdove kako vzpodbudnih inspiracij. V mnogih slučajih je bilo baš nasprotno. Ne samo, da smo morali financirati svojo agitacijo in plačevati stroške naših govornikov, smo morali finančno pomagati tudi strankinim podvzetjem.

Prejšnja leta, kadar je stranka podvela kampanjo za zbiranje agitacijskega fonda, je bilo običajno, da so ga federacije zbirale v svojem področju med delavstvom, ki so ga federacije najlažje dosegale. Zbrana vsota se je potem delila na ta način, da so federacije dobile gotove odstotke za kritje stroškov, ki so jih imele s tem delom, in za svojo agitacijo, kar ni bilo nič več kot prav.

Zadnja leta, odkar je v stranki zavel več ali manj "amerikanizacijski" duh, se vsem klubom, vstevši one, ki so v federacijah, določili kvote, "toliko in toliko morate zbrati v ta in ta fond", pa mirna Bosna! V stranki jih malo ali nič ne briga, kje naj federacije dobe sredstva za svoje vzdrževanje, za agitacijo in propagando med svojim narodom.

Pribito je, da stranka ne bi bila mogla opraviti tisto delo v naši javnosti, ki ga vrši JSZ in Proletarec, niti ga ne bo. Recimo, da federacije danes ali pa jutri razpusti, ne da so starokopitne, kot bi jih s. Garden rad prikazal, ampak kdo bo vršil potem propagandistično delo n. pr. med slovenskim delavstvom? Stranka? Kaj še! Ako bi bilo odvisno od stranke kot take, bi po naših nasebinah še danes vlada ista tema, kot pred ustanovitvijo JSZ in pred postankom Proletarca!

Na drugi strani vidimo — ne pozabimo tega, sodrug, da kjer se naši člani udeležujejo zgolj v agitaciji za stranko kot tako, pozabljajo na funkcije, radi katerih so bili naši klubi ustanovljeni. Namesto da bi gradili gibanje med delavstvom našega naroda, se ukvarjajo z delom, ki bi spadalo po vsej pravici ameriškim delavcem. Namesto, da bi širili naše glasilo in našo literaturo, agitirajo za angleške liste in to največ med našim ljudstvom. Rezultat je, da se klerikalizem v našem narodu jača in istotako klerikalno časopisje. Ne le to, pač pa tudi demokrati in republikanski klubi, posebno prvi.

Na kratko povedano, stranka našega dela ne bo vršila, prvič ker ne pozna duše tega naroda, in drugič tudi nima nikakega odrejenega stališča z ozirom na klerikalizem, pa naj bo ta že ene ali druge verske sekte. Ako bi ga imela, bi prav gotovo ne bilo toliko raznih "reverendov" v nji. Zato bi stranka morala federacije negovati, ne pa jih zapostavljati ali pa eksperimentirati z njimi. Dati jim bi morala vso mogočo gnotno in moralno oporo.

Zelo dvomim, da bi bila stranka imela kje bolj lojalno članstvo kot ga je v finski in tudi židovski federaciji. Sodrug Garden omenja, da sta zadnje dve leti vodile odprt boj proti stranki in njeni eksekutivi. Ne proti stranki, sodrug Garden, pač pa proti glupostim, katere je sprejela detroitska konvencija, in katerih kot

socialisti niso mogli prebaviti. Kar se pa tiče eksekutive, mora vsak trezen opazovalec priznati, da je bila kar se praktičnega dela za stranko tiče, popoln fiasko. Razume se, ako že hočemo razpravljati o tem, da se tem federacijam tudi ni dopadlo avtokratično postopanje z newyorško državno organizacijo, pa bila ta pod vodstvom starogardistov ali kogar koli. Vprašanje je Ali je c newyorškim sporu postopala pravilno in v smislu strankinih pravil? Ako bi imeli v eksekutivi dalekovidnejše člane, bi se bil tudi ta spor lahko vse drugače završil.

Tudi pisec teh vrstic je bil na zadnji konvenciji ter pazno sledil argumentom obeh strani. Nihče me ne more prepričati, da so bili tkzv. militanti kos argumentom z ozirom na sedanji spor v stranki, ki so jih podali sodrugi Waldman, Oneal in Lee. Sploh niso niti skušali odgovarjati, pač pa so se argumentom ogibali in vztrajali pri prvotni obsodbi.

Sploh pa, rad bi videl, da se bi stranka kaj naučila od "rebelne" finske federacije in sicer ne v teoriji, pač pa v praksi. Finska federacija, ki je ena najuspešnejših, poseduje svoje tiskarne, dvorane, zadržuje raznih vrst, kulturne ustanove itd. Vse to se je izvršilo pod vodstvom ne kakih romantičnih sanjačev, pač pa pod vodstvom treznih,kušenih sodrugov.

Kar se naše zveze tiče, smo se frakcijskemu boju ognili. S tem se ni rečeno, da smo vsi enakega mišljenja. Niti malo ne, toda zavedali smo se, da frakcijski boj v stranki ni naša zadeva v toliko, da bi ga morali uvesti tudi med nami in s tem riskirati vse, kar smo zgradili.

Po mojem globokem prepričanju ne bi JSZ vršila nič manj socialistične propagande tudi ako bi bila samostojna. S tem ni rečeno, da pisec teh vrstic želi "divorce" s stranko. Toda ako bodo pridobivali na vplivu taki, kot so se pokazali v ospredju v zadnjih par izdajah revije revije Socialist Monthly, pride čas, ko bomo morali postati samostojni. Ker bi imeli potem najbrž več gnotnih sredstev, bi lahko izvršili tudi več vzgojnega in propagandističnega dela med našim ljudstvom. Kadar pa se bi socialistično gibanje konsolidiralo, oziroma, kadar se ustanovi splošna farmerska-delavska stranka, v kateri bo tudi socialistična, bi dali mi temu prenovljenemu, združenemu gibanju vso svojo mogočo pomoč in sodelovanje. Izdajali bi s svojimi povečanimi sredstvi cenene pamflete, ki jih bi razpečevali po nasebinah, in imeli bi bržkone tudi možnost uposliti enega ali dva stalna potovalna agitatorja, česar nam v sedanji obremenjenosti ni mogoče, kajti prispevati moramo, kot že omenjeno, tudi v korist socialistične propagande med ameriškim delavstvom.

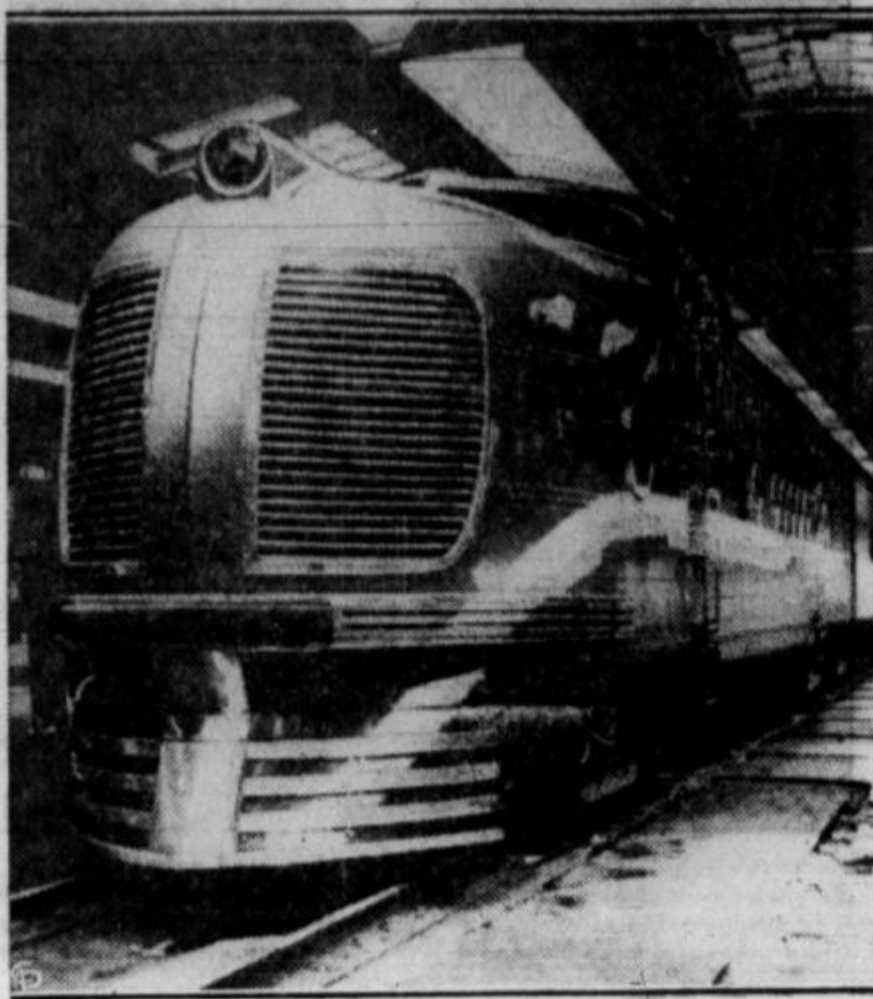
Vse to so seveda le domnevanja, kaj bi se lahko storilo, ako bi se slučajno stvari v stranki zasukale tako, da se bi nas prisililo postati samostojna organizacija.

Toda naj se stvari zasučijo tako ali tako, ako bomo hoteli naprej z organizacijo in listom, bomo na vsak način morali gledati, da dobimo sredstva in ljudi, ki bodo vršili to delo v nasebinah. Tudi ako ostanemo v stranki, bo naloga naših sodrugov, da svojo energijo posvetijo v prvi vrsti razvoju naših klubov in Proletarca, kajti le na ta način se bomo lahko uspešno bojevali proti nazadnjstvu v naši javnosti. Z graditvijo svojih klubov bomo delali zaeno tudi za stranko, čim jačja bo JSZ toliko močnejša bo stranka.

Chas. Pogorelec.

Citajte "Proletarca" in priporočite, da to store tudi drugi.

PREOBRATI V ŽELEZNIŠKEM PROMETU

Ameriške železnice so bile pred tremi desetletji glavni zamah razvoja v tej deželi. Danes je prog veliko preveč, ker jih je bilo več kot zadosti celo ko se ni bilo cest, avtov in truckov. — Zdaj si železnice prizadevajo dobiti nazaj vsaj nekaj potniškega prometa. Velika Union Pacific železnica je nedavno pričela obratovati med Chicago in Denverjem vlak, ki prevozi razdaljo 1.048 milj v 16 urah. Pravi, da je to najhitrejši brzovlak na svetu. Povprečno prevozi, vključivši čas ustajanja na postajah 65% milje na uro. Na tej sliki je nova lokomotiva njenega brzovlaka, ki vozi med Chicago in San Franciscom.

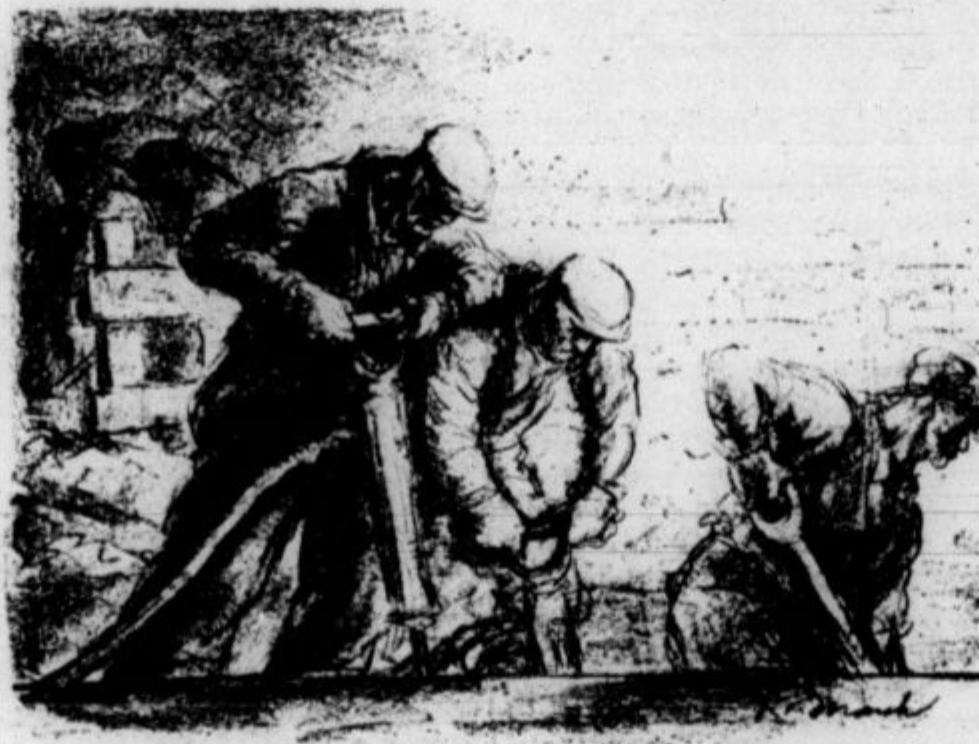
MUZIKALNA DRAMA "KAMNOLOM" V SOBOTO 4. JULIJA V CHICAGU

Vprizore detroitski igralci in njih pevski zbori s sodelovanjem svojega orkestra. — Poseti z mnogih nasebin. — V dvorani prostora za 1.200 ljudi

Ta prireditev se bo vršila ob priliki XI. rednega zbora J. S. Z.

Ko je Tone Seliškar, eden izmed najboljših slovenskih dramatikov in pesnikov, spisal dramo "Kamnolom", si ni niti malo domisljal, da se bo kdaj v Ameriki kak John Berlisg

John Berlisg bo torej vodil glasbeni del drame "Kamnolom". Režiser je Frank Česen, istotako iz Detroita. On je izboren igrovodja in zato je gotovo, da bosta z Berlisgom in

lotil njegovo delo spravi v glasbene toke. Ampak tak John Berlisg živi v Detroitu, ki je "Kamnolom" prečital enkrat, dvakrat, desetkrat — dvajsetkrat in ga kot glasbeni priredil v muzikalno dramo.

Kdo je Tone Seliškar? Danes najboljši socialni pesnik, kar jih premorejo Slovenci. Ne le to. Napisal je povesti, ki so biseri v slovenski literaturi. Ravno tako njegove igre. Bil je urednik Ljubljanskega Zvona, kar je v slovenskem literarnem svetu že samo na sebi največje priznanje. Njegova pesniška zbirka "Trbovlje" je biser socialne poezije.

Pa John Berlisg — kdo je on? Frank Česen pravi, da je Berlisg talent v komponiranju dramskih prizorov — da pa si ga izgublja v šundru avtne industrije v Detroitu, kjer si služi svoj vsakdanji kruh. John Berlisg je že veliko deloval na polju naše glasbe, posebno v državah Kansas, Utah in Michigan. Ne išče priznanja, ne denarja, ne časti od svojih not in diriganja — kajti, kakor pravi Česen, John Berlisg se preživlja z delom v avtni industriji.

drugimi sodelavci nudila v Chicagu dne 4. julija predstavo, kakršne ne bomo pozabili.

Janko Zornik iz Detroita piše:

Igralski zbor klubov št. 114 in 115 JSZ ter pevski zbor Svoboda se pridno vežbata za veliki nastop 4. julija v Chicagu. Vsi so navdušeni, kajti "Kamnolom" je drama, v kateri je res mogoče pokazati to, kar je nam na srečo, kar mislimo in kar čutimo; poleg tega pa vse ono, kar ljudje predstavljajo, tudi ako svojih nesreč in hibi nočejo razgaljati.

Iz Detroita pridejo cele avtne karavane. Nedvomno se organizirajo za enak poset tudi v Milwaukeeju, West Allisu, Waukeganu, No. Chicagu, La Sallu, Springfieldu, Aurori, Oglesbyju itd. Tudi vsi čikaški deli slovenske nasebine bodo dobro zastopani, kot West Side, South Side, Pullman, No. Side in So. Chicago. Pravi, da se ob tej priliki oglasijo na predstavi tudi iz Jolietu, in precejšnje število rojakov iz Ohia, Pennsylvanije, iz Kansasa, Indiane itd.

Vstopnice v predprodaji so po 40c in pri blagajni po 60c. Podrobni podatki so na drugih mestih v tej številki.

Tri hčerke džina Morhagiana

PRIREDIR IVAN VUK

(Nadaljevanje.)

IV. Rešene princeze

Najmlajša princeza je šla in povedala svojima sestram, da so rešene in da je princ pripravljen, odvesti jih v grad svojega očeta.

Prile so vse tri k princu. Povedal jim je, da bosta vzela njegova brata starejši princezi za ženi. mlajšo pa, kakor je obljubil, on sam.

Vse tri princeze so se pripravile na pot. Vsaka je zvela svoj grad skupaj, da je bil kakor žoga, ki se jo je lahko neslo v roki.

Badialtsaman jih je peljal k dnu izsušenega studenca.

Medtem pa je samarkandski sultan mislil, da je mrtev, ponesrečen njegov najmlajši sin in ga je globoko obžaloval. Starejša brata pa sta vedno hodila k studencu in ga klicala.

Slučajno sta ga zopet, stoječa ob oku studenca klicala tudi danes, na kar je Badialtsaman odgovoril, da je Morhagiana ubil in rešil princeze.

Nato sta brata spustila v studenece vrv. Badialtsaman je privezal na njo princezo Fathano in zaklical:

"Potegni, princ Rostem, tu prihaja tvoja sreča."

Ko je potegnil Rostem Fathano na zemljo, je spustil vrv zopet v studenece in Badialtsaman je privezal na njo drugo princezo in zaklical:

"Potegni Ghajath! Tudi tvoja sreča prihaja!"

Najmlajša princeza pa obe s starejšima princema ni prav zaupala. Poklicala je Badialtsamana na stran, in mu govorila, naj se da najprej sam potegniti na zemljo, njo pa naposled, ker ne zaupa bratom.

Badialtsaman pa je ni poslušal. In ko so tudi njo potegnili iz studenca, je ostal sam na dnu in je čakal na vrv.

Ali ko sta brata zagledala tretjo princezo, ki je bila najlepša, sta se začela prepirati, kdo jo bo vzel. Najmlajši brat ne sme imeti najlepše žene od njiju. Vsak je hotel imeti to najlepšo iz najlepših. Ona pa je zaklicala v studenece princu Badialtsamanu:

"O, dragi princ, ali te nisem svarila?"

Vse tri princeze so jele prositi oba princa, naj takoj potegneta najmlajšega brata iz studenca.

Odklonila sta in odpeljala najprej najmlajšo princezo v očetov grad in jo dobro zastražila. Ostali dve princezi pa sta morali čakati pri studencu. Ko sta bili sami, sta zaklicali Badialtsamanu:

"O, princ, potrpi do sledečega petka. Zagledal boš šestero bikov. Tri rdeče in tri črne. Zajaši enega izmed rdečih, ki te bo odnesel na zemljo. Čuvaj se pa vzeti črnega, ker ta bi te zanesel v drugo deželo, še sedemkrat bolj oddaljeno, kakor je ta, v kateri si sedaj."

Ko sta to izrekli, sta že prišla oba princa in odpeljala tudi obe sestri.

Badialtsaman je ostal v studencu sam.

V. Še sedemkrat dalje od zemlje

Naposled je napačil petek in glej, princ je zagledal šestero bikov, ki so prihajali. Takoj je poskusil, da bi zajahal rdečega. Ali eden iz črnih ga je oviral in ga prisilil, da je sedel na njegov hrbet, nakar je zdirjal skozi zemljo v nekakšen drug svet.

Tik pred nekim velikim mestom je vrgel princa raz sebe, nakar je princ vse pobit odšel v mesto. Zaprotil je neko staro, pred neko hišo stoječo žensko, da mu da prenočišče. Dal ji je cekin s prošnjo, naj mu tudi preskrbi nekaj hrane, zakaj, bil je zelo lačen.

Ko se je najedel, bi tudi rad nekaj popil. Ali starika je rekla, majaje z glavjo:

"Vidim, da si tujec, zakaj drugače bi ne vprašal po pijaci?"

Prinesla mu je vlažno gobo in iz nje je moral sisati, da je

potolažil žejo.

"To je vse, kar ti lahko dam," je rekla. "Zakaj veliki studenec, ki je dajal našemu mestu vodo, je zamašila neka strašna zver, veliki zmaj, ki vsak pet-k zahteva za kosilo mlado dekle. Tisto malo časa, ko požira dekle, pusti tečji v mesto vodo. S to vodo prebivalci do drugega petka za silo vzdržijo. Za danes je bila lastna hči sultanova določena, da se žrtvuje za blagor mesta. In pravkar so nesrečnico odpeljali v goro, kjer gospodari zmaj."

Komaj je princ za vse to zvedel, je prosil stariko, naj mu pokaže kraj, kjer se sedaj dekle nahaja. Bila pa je tako bojazljiva, da ga je stalo veliko truda, predno jo je pripravil do tega, da je šla kosček poti z njim in mu pokazala pot, ki vodi do studenca.

Hitel je kar je le mogel, dočler ni zagledal princeze, ki mu je pa že od daleč dajala znake, naj ne hodi dalje. Ali princ se na to ni oziral, nego se je vedno bolj približeval. Ona pa mu je vedno z večjim strahom dajala znake, naj zbeži.

Naposled je prišel že tako blizu, da je lahko z njo govoril.

Rekel je:

"Ne boj se. Nimam strahu pred zmajem. Poskušal ga bom premagati."

Vsedel se je k nji. Ker pa je bil zelo truden, je rekel, da bo trenutek zaspal. Prosil jo je samo, da ga naj vzbudi, če bi se prikazala zver.

Ko je princeza zagledala strašno pošast, kako se je blizala, ni hotela princa vzbuditi. Zal ji ga je bilo. Začela je jokati. Njene solze so pa po neprevidnosti padle na Badialtsamanov obraz. In se je vzbudil.

Ko je pošast baš hotela zagrabiti princezo, da jo pogoltni, je planil Badialtsaman in zamahnil z mečem Morhagianovim in ga ubil.

Naenkrat je začel studenec zopet bogato dajati vode, ki je tekla sumeča v mesto. Princeza se je s solzami v očeh zahvalila svojemu rešitelju in ga prosila, naj jo spremlja v grad njenega očeta. On pa se je oprostil.

Ona pa je naglo, ne da bi to princ opazil z zmajevih krvjo naredila na njegovih plečah znak in je odšla sama sama nazaj v mesto.

Sultan je bil ves srečen in zadovoljen, ko je zagledal vračajočo se hčerko živo in zdravo. Zakaj, obžaloval jo je že kot mrtvo. Ko je slišal, kaj se je zgodilo, je hotel videti njenega rešitelja. In ko mu je povedala, da ga je zaznamovala z zmajevjo krvjo, je ukazal, da morajo pod smrtno kaznijo vsi, ki se nahajajo v mestu, korakati mimo njegove palače. Badialtsaman se je pa hotel skriti v nek kan (gostilno). Gostilničar ga je pa prisilil, da mora, kakor se glasi ukaz, mimo sultanove palače.

Ko je princ šel mimo sulta-

nove palače, ga je princeza takoj spoznala. Vrgla je jabolko in ga zadela. S tem je označila očetu, da je to njen rešitelj.

Takoj so ga sultanovi služabniki prišli in ga pripeljali pred svojega gospoda. Sultan ga je prijazno sprejel, se mu zahvalil za rešitev njegove hčerke in mesta. Vprašal ga je, s čem se mu naj izkaže hvaležnega. Princ Badialtsaman s prva ni hotel mnogo govoriti. Naposled pa je prosil sultana, naj mu pove, kako bi se lahko vrnil na tisti svet h kateremu spada. (Konec prihodnjik.)

Za brezdelneže visoke plače

Enajst direktorjev kalifornijske Standard Oil kompanije je prejelo l. 1935 blizu \$600.000 plače.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Sodrug Louis Pavlinich, Belaire, O., je vester in dober zapisknik. Zapisnik konference klubov JSZ in Prosvetne matice dne 30. maja v Bridgeportu, O., je poslal že 1. junija. Ker v listnici uredništva v seznamu zaostalega gradiva nismo navedli tudi tega zapisnika, naj služi to v pojasnilo, da smo ga prejeli takoj po zborovanju, da pa je bil odlagan enakakor več drugih zapisnikov (med njimi zapisnik seje odborov JSZ, ki se je vršila 5. junija). Proletarec bi moral izhajati na 8. straneh, pa bi še bil v zadregi za prostor. Tistim, katerim poslanega gradiva ne priobčimo takoj, prosimo, da naj nam to oprostite.

NAROČNIKI POZOR!

Prošli teden smo poslali opomine vsem, ki imajo potečeno naročnino. Opozorjamo jih, da jo naj obnove v najkrajšem času in si s tem zagotove stalno in redno prejemanje lista. Prosimo, upoštevajte to.

Upravištvo.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva. Deset članov (ie) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS: At 3724 W. 26th Street 1:30-3:30; 6:30-8:30 Daily Tel. Crawford 2212

At 1858 W. Cermak Rd. 4:30-6:00 p. m. Daily Tel. Canal 1100

Wednesday and Sunday by appointments only

Residence Tel.: Crawford 8440

If no answer — Call Austin 5700

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. Lincoln 4700

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

PARK VIEW WET WASH LAUNDRY CO.

FRANK GRILL, predsednik

1727-1731 W. 21st STREET CHICAGO, ILL.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGU

Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Ciceru in Berwynu in dovažajo čistega na dom

TOČNA POSTREŽBA DELO JAMČENO

Telefoni: CANAL 7172-7173

SEZNAM ČLANOV XI. REDNEGA ZBORA JSZ

Enajsti redni zbor Jugoslovanske socialistične zveze in Prosvetne matice se bo vršil dne 3., 4. in 5. julija v Chicagu v dvorani Sokol Haviček, 2619 South Lawndale Ave. Seznam delegatov je sledeči:

KLUBI JSZ

- Chicago, Ill. — KRISTINA TURPIN in JUSTIN ZAJC.
- Oglesby, Ill. — ANTON UDOVICH.
- La Salle, Ill. — PETER BANICH.
- Conemaugh, Pa. — JOHN LANGERHOLC.
- Power Point, O. — CHAS. BOGATAJ.
- Forest City, Pa. — JOSEPH DRASLER.
- Bridgeport, Ohio. — FRANK MATKO.
- Sygan, Pa. — FRANK PUSTOVHR.
- Chicago, Ill. — FRANK BENCHINA.
- Chicago, Ill. — MICHAEL CHAVICH.
- Arma, Kans. — JOHN KUNSTELJ.
- Salem, Ohio. — FRANCES MIHEVC.
- Cleveland, Ohio. — LOUIS ZORKO.
- Imperial, Pa. — FRANK AUGUSTIN.
- Milwaukee, Wis. — LEONARD ALPNER.
- Waukegan, Ill. — FRANCES ZAKOVSEK.
- Springfield, Ill. — JOSEPH OVCA.
- Collinwood, Ohio. — THERESA GORJANC.
- Herminie, Pa. — ANTON ZORNIK.
- Piney Fork, Ohio. — NACE ZLEMBERGER.
- Detroit, Mich. — JOHN ZORNIK.
- Detroit, Mich. — LOUIS KOROSEC Jr.
- Canonsburg, Pa. — MARKO TEKAVC.
- Moon Run, Pa. — JENNIE JERALA.
- West Allis, Wis. — FRANK MATKOVICH.
- West Aliquippa, Pa. — BARTOL YERANT.
- Girard, O. — ANTON NAGODE.
- Chicago, Ill. — MARY VIKOVNIK.
- Sheboygan, Wis. — JOHN SPENDAL.

Angleški odseki klubov JSZ

- Chicago, Ill. — JEAN RAK.
- Cleveland, Ohio. — BETTY BOGATAY.
- Milwaukee, Wis. — ANTON KAMNIKAR.
- Detroit, Mich. — ESTOK MENTON.
- West Allis, Wis. — ROSE MUSICH.

Konferenca JSZ in Prosvetne matice

- zapadna Pennsylvania. — MICHAEL JERALA.
- Ohio. — ANTON JANKOVICH.
- Illinois in Wisconsin. — JOSEPH RADELJ.
- Vzhodni Ohio in zap. W. Va. — JOHN REBOL.

DRUŠTVA PROSVETNE MATICE

- SNPJ, Chicago, Ill. — JOHN JURECIC.
- SNPJ, Sygan, Pa. — FRANK PUSTOVHR.
- SNPJ, Chicago, Ill. — FRANK GORENC.
- SNPJ, Milwaukee, Wis. — JOSEPH VIDMAR.
- SNPJ, Herminie, Pa. — ANTON ZORNIK.
- SNPJ, Moon Run, Pa. — JENNIE JERALA.
- SNPJ, Franklin, Kans. — MARTIN STEFANČIC.
- SNPJ, Chicago, Ill. — MINKA ALESH.
- SNPJ, Imperial, Pa. — FRANK AUGUSTIN.
- SNPJ, Waukegan, Ill. — ANTONIA BEZEK.
- SNPJ, Gross, Kansas. — JOHN KUNSTELJ.
- SNPJ, Detroit, Mich. — PETER BENEDICT.
- SNPJ, West Aliquippa, Pa. — BARTOL YERANT.
- SNPJ, Strabane, Pa. — MARKO TEKAVC.
- SNPJ, Cleveland, O. — BETTY BOGATAY.
- SNPJ, Milwaukee, Wis. — JOSEPH VIDMAR.
- SNPJ, Milwaukee, Wis. — JOSEPH VIDMAR.
- SNPJ, Akron, O. — CHAS. POGORELEC, zastopnik.
- SNPJ, Chicago, Ill. — JOHN RAK.
- SNPJ, Detroit, Mich. — MARY KLARICH.
- SNPJ, Waukegan, Ill. — ANTHONY PIERCE.
- SNPJ, Milwaukee, Wis. — JOSEPH VIDMAR.
- SNPJ, Imperial, Pa. — FRANK AUGUSTIN.
- SSPZ, Moon Run, Pa. — JENNIE JERALA.
- SSPZ, Power Point, O. — CHARLES BOGATAJ.
- SSPZ, Arma, Kans. — FRANK SOTOVSEK.
- JPZS, Milwaukee, Wis. — LEONARD ALPNER.
- Sam. podp. društvo, Moon Run, Pa. — JENNIE JERALA.

Federacije SNPJ, učlanjene v Prosvetni matici

Zapadna Pennsylvania. — BARTOL YERANT, W. Aliquippa; Severna Minnesota. — JOHN KOBI, Duluth. Vzhodni Ohio in West Virginia. — JOSEPH SNOY, Bridgeport. Westmorelandska. — ANTON ZORNIK, Herminie, Pa. Kansaska. — MARTIN STEFANČIC, Pittsburg, Kans. Wisconsin. — JOSEPH VIDMAR.

Kulturne in druge organizacije

Soc. pevski zbor "Sava", Chicago, Ill. — ERNESTINE JUGG. Soc. pevski zbor "Zarja", Cleveland, O. — BETTY BOGATAY. Soc. pevski zbor "Svoboda", Detroit, Mich. — RUDOLF PO-TOCHNIK. Dram. društvo "Soča", Strabane, Pa. — MARKO TEKAVC. Gospodinski odsek SND, Waukegan, Ill. — ANTONIA BEZEK. Zenski združni odsek, Waukegan, Ill. — ANTONIA BEZEK.

REFERENTI

Poleg delegatov so člani zbora referenti, katerih predmeti so navedeni v objavah sporeda XI. rednega zbora. Ti poročevalci so:

- JOHN TERCELJ, Strabane, Pa.
JOSEPH SNOY, Bridgeport, Ohio.
ANTON ŠULAR, Arma, Kans.
LOUISE BRATANIC-JURČYK, Milwaukee, Wis.
OSCAR GODINA, Chicago, Ill.
DONALD J. LOTRICH, Chicago, Ill.
MARY JUGG, Chicago, Ill.
BOZO STOJANOVICH, Chicago, Ill.
ANGELA ZAITZ, Chicago, Ill.
BETTY BOGATAY, Cleveland, Ohio.
ESTOK MENTON, Detroit, Mich.

Dalje so člani zbora odborniki eksekutive JSZ in vseh drugih njenih odsekov kot:

Eksekutiva

- Frank Alesh Peter Kokotovich
Filip Godina Joseph Oven
George Maslach Fred A. Vider

Frank Zaitz

Izlet kluba št. 114 in njegovega mladinskega oddelka

Detroit, Mich. — Klub št. 114 JSZ in njegov mladinski odsek priredita izlet v nedeljo 12. julija k jezeru Lower Straits na Bill's Place. Zbirališče bo pri Slov. nar. domu na John R. ob 10. dop. Vsi, ki imate v svojih avtih kaj prostora poleg družin in drugih, ki jih vzamete s seboj, ste prošeni, da vzamete s sabo kolikor mogoče takih naših prijateljev, ki se nimajo svojih vozil. S tem boste pomagali k boljšemu razpoloženju, kajti taki gosti pridejo z vašo pomočjo v pristo naravo in na sveži zrak, o čem pa pripomorete s tem k čimvečjemu uspehu prireditve.

Zaradi volilne kampanje bodo letos naši klubi potrebovali znatna gmočna sredstva. To je en način, da si jih nekaj pridobimo. Vsi člani in simpatičarji ste vabljeni na poset in sodelovanje.

Soc. pevski zbor Svoboda je imel svoj izlet dne 30. maja v slovensko naselbino Harrietta. Od Detroita je oddaljena 230 milj. Udeležilo se ga je poleg številnih članov in članic Svobode tudi precej drugih somišljenikov in prijateljev Svobode. Med rojaki farmarji smo se izborno zabavali in za izlet ne pozabimo tako kmalu. Harriettčani so rekli, da se niso videli take zabave, kakor smo jo skupno z njimi imeli na Spominski dan v slovenski mestni hiši pri rojaku Erženu. Naši poljedelci in Harrietti so jako gostoljubni. Njihove žene in hčere so večakine v kuhinjski stroki, in na polju te vede se je potrudila ob tej priliki še posebno Erženova mati, kajti pripravila je nam toliko dobrot, da nismo vedeli, kje začeti — pri prazničnih piščancih, ali pri telečji pečeni. Nekje na dvorišču pa sem naletel na popolnoma svežo kokošjo jajca. Že 10 let nisem imel take prilike, pa sem se je ob tem odkritju toliko bolj poslužil.

Ogledal sem si tri farme: Erženu, Liparjevo in Dušavo. Tudi naš Kenich se na eni dobro drži. Nisem pozabil, da sem zastopnik Proletarca, pa sem agitiral tudi na tem izletu. Uspelo mi je dobiti par naročnikov. Kenich in Ernich sta se naravnost brez ugovarjanja. Sta še samec in oba razredno zavedna. Mislim, da imam pred sabo tipičnega ameriškega šerifa, vsaj njegov klobuk mu k taki sarži dobro pristaja. Na Ernichu apeliram, ker se zanima za našo stvar, da naj skuša dobiti kaj naročnikov Proletarcu tudi med ostalimi

POŽAR V JEKLARNI

V tovarnah Defiance Pressed Steel v Ohio se je zgodil velik požar, ki je napravil milijon dolarjev škode.

slovenskimi rojaki v svojem kraju. Se boljše bo, ako se prikladi za Proletarčevega zastopnika v Harrietti in potem za ta list stalno deluje. Zdaj imamo tam že štiri naročnike. Če se kdo izmed vas zaveda za agitacijo, jih bo lahko 16. Le dobre volje je treba, pa bo šlo. Napačnega pojmovanja je seveda veliko vsepovsod. Ko sem nekega rojaka povabil, da si naroči Proletarca, je odklonil, češ, imam Glas Naroda, ki ravno tako piše.

Ko bi čital Proletarca in Prosveto, bi mi ne bil tako odgovoril, kajti poznal bi razliko in bi pomagal v agitaciji za slednje omenjena lista.

V imenu Svobode se zahvaljujem rojakinjam v Harrietti za izborno postrežbo, posebno Mrs. Erženovi. Prav tako vsem drugim, ki so nas tako gostoljubno sprejeli in nam omogočili v svoji sredi tako prijetne ure. — Janko Zornik.

Zahvala

Canonsburg, Pa. — Zahvaljujem se klubom JSZ in posameznikom za simpatije in za prispevke v vsoti \$39.50, ki so mi jo poslali na apel kluba št. 118 in Jakob Pavčiča. Ti dolarji mi bodo prišli zelo prav k nabavi umetne noge, kajti sedanja je pokvarjena in le za začasno rabo. Kot so drugi že pojasnili, sem se ponesrečil pri delu v majni.

Človeku dobro de, ko vidi, da v nesreči tudi drugi čutijo z njim. Te sodružne naklonjenosti in prijateljstva ne pozabim.

SUROVI NAPADI POD MASKO "PATRIOTIČNIH NAMENOV"

(Nadaljevanje s 1. strani.)

demokratski kolegi molče. Navedel je mučenja, ki jih organizirani fevdalni gospodarji uganjajo nad tlačani in zahteval federalno akcijo.

Med mučenimi sta bila tudi Rev. Claude C. Williams in Miss Sue Blagden, oba člana soc. stranke in aktivna med dninarji. Največji "greh" je storila omenjena unija po mišljenju plantaznikov s tem, ker uči, da so "nigri" tudi ljudje in jih organizirajo zaeno z belopoltnimi dninarji.

Tudi v ječah je mnogo razrednih žrtve, ne samo v južnih, ampak tudi v vzhodnih in drugih državah ameriške Unije. Eden teh je Mike Lindway v Ohio. Bil je aktiven v organiziranju delavcev Nat'l Screw & Mfg. kompanije v Clevelandu, pri kateri je bil uposlen kot

mehanik. Ko so zastavkali, je bil on voditelj stavke. Nekega dne so udrli v njegov dom policaji in "našli" bombe. Mike je bil obtožen na podlagi te najdene (podtaknjene) "evindence" in obsojen na 20 let ječnice. General Defense Committee (obrambna organizacija pod kontrolo unije I. W. W.) tira v boju za osvoboditev Lindwaya apel proti obsodbi na vrhovno sodišče. Najnevarnejši pojav v sedanjih časih je lahkota, s katero sovražniki napredka organizirajo "patriotične ljudi" za nasilne drhalske akcije. Delavci naj s tem dejstvom računajo in se združijo dokler je še čas. Kajti ko se enkrat "črne legije" s svojimi gorjčami, biči in revolverji razlijejo po deželi, bo prepozno!

Nadzorni odsek JSZ

Michael Chavich Anton Garden Frank Udovich

Nadzorni odbor Slov. sekcije JSZ

Alice Artach John Hujan Angela Zaitz

Odsek Prosvetne matice

Peter Bernik John Rak

Ivan Molek Chas. Pogorelec, tajnik.

To je seznam članov prihodnjega rednega zbora JSZ in Prosvetne matice, katera so bila sporočena do 8. junija.

CHAS. POGORELEC, tajnik.

V petek 3. julija se vidimo v Chicagu na zboru JSZ in Prosvetne matice. Ta naša konvencija bo zelo važna. Zavedamo se, da mora naša zveza ostati marksistična, a ob enem smo si prav tako svesti, da mora nadaljevati s svojim delom kot federacija po svojih začetnih potih in smernicah.

Marko Tekavc.

Piknik kluba št. 118

Canonsburg, Pa. — Klub št. 118 JSZ priredi piknik v soboto 1. avgusta v Frank Drenikovem parku. Tukajšnje občinstvo in rojake v drugih naselbinah vabimo že ob priliki tega naznanila, da nas posetijo v čimvečjem številu.

Znano je, da naš klub vrši v delavski agitaciji važne naloge. Frank Zaitz jih je nam na shodu 3. junija zelo dobro orisak in poudarjal, čemu je potrebno, da se pridružite klubom JSZ vsi zavedni delavci. V klubu št. 118 ste dobrodošli vsi, ki se zavedate, da je napredek delavstva in izhod v boljše bodočnost le s pomočjo organizirane, združene delavske sile. — J. Č.

Vabilo na piknik Narodnih Vitezo

Chicago, Ill. — Društvo Narodnih Vitezo št. 39 SNPJ vladno vabi čikaško in okoliško občinstvo na piknik, ki se vrši v nedeljo 28. junija na Anton Keglovem vrtu v Willow Springsu. Jamčena je dobra godba, pristna pijača in najokusnejši prigrizek. Vstopnina prosta. Kdor se želi peljati s truckom, naj bo ob 1. pop. na ogled Lincoln ceste in Cermak Rd., ali pa ob 1:30 pri poslopu SNPJ, 2657 S. Lawndale Ave. Udeležite se tega izleta v obilnem številu in uživajte naravo.

Vabi odbor.

Za Johnstown, Pa., in okolico

Na seji kluba št. 5 JSZ dne 17. maja smo sklenili, da priredimo piknik v nedeljo 28. junija, ako dobimo primeren prostor. Ker pa je zdaj sezona piknikov, so prostori zanje skoro na vse priprave datume oddani. Prostora za omenjeni dan pa sploh nismo mogli dobiti, pač pa za v soboto večer 27. junija v mestnem Highland parku, pol milje od Moxhama. Na ta izlet vabimo vse tukajšnje in okoliške rojake, posebnost še somišljenike našega pokreta. Imeli bomo dobro godbo, pijačo in okusen lunč. Poleg pa se bomo naužili na tej višini res dobrega, svežega zraka.

Klubov naslednji piknik pa se bo vršil v nedeljo 19. julija v Lorain Boro parku. Ako nam bi tega dne nagajal dež, je nam obljubljena streha v dvorani gasilne brambe Lorain Boro. Vabimo vas, da se udeležite obeh teh prireditev.

Za klub št. 5,

John Langerholc.

Čitajte "Proletarca" in priporočite, da to store tudi drugi.

THE FALCON NEST

Waukegan. — The Red Falcons announce that they will take a vacation during the months of July and August. They plan a party for their last meeting this month.

Chicago. — The Falcons held a very interesting meeting last week when they talked about "things we buy in stores." All of them learned to watch for the union label.

Falcon Call

The May-June issue of the Falcon Call is very attractive. It is printed, and the cost is only 5c. It contains stories and features of all kinds.

Do You

"Bitter" for everything that's a liver-tick? If you do, right now you'll be caught in the "sun craze." Every other thing on the market now is supposed to have "sun rays" in it. You've read about soaps, foods, etc., that are supposed to have sun in them. Now they've placed sausages on the market that are called "sun-dried sausages."

In a country where food is made for profit, every manufacturer tries to "go one better" than the other one so as to fool people into buying his kind of goods.

For Your Health

If you have what your parents call "growing pains", you had better investigate, because very likely you have a more serious ailment. A well-known vein specialist says that very often children who complain of "growing pains" have some kind of heart trouble. If you always feel tired, have no appetite, have nose bleeds, or just generally have pains in your muscles, you should have a doctor examine you. This might prevent much more serious sickness when you grow up.

At a meeting of the American Physical Education Association in St. Louis, it was reported that there are today over 11 million children in the United States who are not normal. All of these children need medical care.

Just by looking around you or thinking of children that you know who have poor health, why would you say that all of them do not get the care they should?

A Good Quotation

Here's a good quotation from "Health Digest" that you can remember: "Give the pedestrian a break—by using yours!"

So You'll be Prepared

Very soon you're going to see all kinds of advertising telling you that you should "eat oranges twice a day." The reason for this is that the California Fruit Growers' Exchange has decided to spend \$650,000 for advertising Sunkist oranges.

It may be as easy as that to tell you what to buy, but suppose your father just makes \$15 a week altogether. Can you see how you could have oranges even once a day?

Boss Wants Vacation

Mr. Kent, of the Atwater Kent Mfg. Co., has plenty of money. He made it on radios. He owns big homes and estates in three different cities. Now he thinks he's made enough money, and that he can't add very much more to the money he already has. So he decided to close up his plant. 100 men will be out of a job, and Mr. Kent will have a vacation. No, everybody in the land hasn't a radio yet, but then radios have been made for some people's profits and not for all the people's enjoyment. That's why.

By the way, it must be glorious to have a radio in Sweden. You don't have to listen to any advertising. Why? Well, did you know that most of Sweden's food selling and buying is done by cooperatives. In this way, nobody makes a profit out of food, and so what's the use of advertising anything?

FRIENDSHIP!

(Send your correspondence to Mary Jugg, 4134 W. 24th Place, Chicago.)

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih pevskih zborov. Ako priredba vašega kluba ni vključena, nam sporočite.

JULIJ

CHICAGO, ILL. — XI. redni zbor JSZ in Prosvetne matice dne 3., 4. in 5. julija.

CHICAGO. — Dramski odsek JSZ iz Detroita vprizori s sodelovanjem pevskega zbora "Svoboda" v soboto 4. julija v dvorani Sokol Haviček muzikalno dramo "Kamnelom".

CLEVELAND, O. — Izlet članstva kluba št. 28 in prijateljev 12. julija k Joe Zornu, Bradley Road.

AVGUST

STRABANE, PA. — Piknik kluba št. 118 JSZ v soboto 1. avgusta v Drenikovem parku.

SHEBOYGAN, WIS. — Piknik kluba št. 235 JSZ v nedeljo 2. avgusta v Lake View parku.

CLEVELAND, O. — V nedeljo 2. avgusta piknik kluba št. 27 JSZ in soc. pev. zbora "Zarja" na Močilnikarjevi farmi.

SYGAN, PA. — Konferenca klubov JSZ in Prosvetne matice v nedeljo 23. avgusta.

SYGAN, PA. — Zahvala kluba št. 13 JSZ v prid konferenčne organizacije v nedeljo 23. avgusta.

SEPTEMBER

WAUKEGAN, ILL. — Konferenca JSZ in Prosvetne matice v nedeljo 6. septembra.

CHICAGO, ILL. — Piknik v nedeljo 13. sept. pri Keglu v Willow Springsu v korist Proletarca.

WAUKEGAN, ILL. — Piknik konferenčne organizacije JSZ za severni Illinois in Wisconsin v nedeljo 6. sept. v Možinatovem parku.

WELLS AND SHAW

(Continued from page 6.)

things they did were not very attractive.

We were rather fed up with utopias written by alleged geniuses.

If utopias must be written, let them set forth human life in a way to make it charming, so that the reader or the onlooker will in his heart hope that such a condition will come about.

Certainly all who are working and sacrificing to bring about an ideal condition expect to make full use of machinery. But machinery is only a means of life—it is not life itself. The machinery will be used for the purpose of giving everyone abundance and leisure with which to make life worth while—but the life is the important thing. Doubtless the people of that day will fly to the moon, as Wells depicts, and surely they will not rest content with their attainments but will press on in the path of eternal progress. However, they will make progress in some other ways besides invention. Less buildings and machinery, in the picture, and more nature and simplicity, and an illustration of genuine brotherly living, would be welcome.

—The Milwaukee Leader.

PAST THE PERIOD OF USEFULNESS

Capitalism in the early stages did a wonderful and constructive work, and for this it is entitled to full credit; but at its zenith and in its decline and decay it took bloody toll of the children of men. It enslaved the workers even unto their babes; it created the most luxurious splendor in the midst of the most frightful poverty; it glutted and brutalized the poor and starved and brutalized the many; it broke and blasted the lives of men, prostituted woman, murdered little babes, and finally drenched the earth with the blood of its countless victims.—Eugene V. Debs.

"Grandsons"

A novel about three grandsons of a Slovene worker

BY LOUIS ADAMIC

Price \$2.50

Order from

PROLETAREC BOOK STORE

2301 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

A BATTLE FOR POLITICAL SPOILS ON THE PEOPLES EXPENSE

The Song of "Three Long Years of Misery" Befits Both Parties. — Intelligent People Will Vote Socialist. — There's No Other Choice

The Republican convention had a much-repeated song titled "Three Long Years," referring, of course, to the three long years of misery under the Roosevelt administration.

It was the height of hypocrisy for the Republicans to sing such a song—for the simple reason that there were also three long years of misery under the Republican administration of Hoover.

But the Socialists, and all who have not voted the Republican or the Democratic ticket, might appropriately sing a song about three long years of Republican misery and three long years of Democratic misery.

The absurdity of those two parties of misery lambasting one another ought to be evident to all. Their hypocrisy is obvious. They are merely engaged in a sham battle for political spoils, at the expense of the people who are dupes enough to vote for them.

Both have failed to see the signs of the times.

Both have failed to embody the spirit of the age.

Both have failed to apply the logic of events.

In the forthcoming election every vote cast for the Republican and Democratic candidates will be a vote thrown away. It will be a vote literally

wasted. One might as well not vote at all as to vote either of those tickets. In fact, it would be better not to vote at all than to vote for either of them, for a stay-at-home vote, while negligent and much to be censured, at least shows that the voter is disgusted.

But no one should stay at home. Not only should the intelligent people vote the Socialist ticket on election day but they should in the meanwhile contribute of their energy and money, if any, to pile up as big a Socialist vote as

This is the only way in which they can make their influence felt. Whether the Socialist candidates are elected or not, the progress made during the next four years will be measured by the number of Socialist votes. There is no choice between the Republican and Democratic candidates. Neither one is the lesser evil. The way to get some decent action out of either of them, if elected, is to oppose them, not to support them. The bigger the Socialist vote, the more of the decent action that will be scared out of them.

Unemployment Insurance Group Sponsors Picnic Sunday, June 28

Cleveland, O. — The Yugoslav Section for Unemployment Insurance is an organization set up by our Yugoslavs for the purpose of progressive and united action in obtaining the establishment of adequate unemployment insurance and social security.

At present, this organization has gone down on record as favoring the Duffy Bill as a state bill, and the Frazier-Lundeen Bill as a national unemployment insurance bill.

The Duffy Bill requires that any employable unemployed 18 years or over, be eligible for this insurance regardless of their race, creed or political beliefs. Each applicant shall receive 75% of wages earned on the average of a 50 week year, which however can not be less than \$10 per

each applicant plus \$3 for each dependent. A fund for this purpose shall be obtained through a graduated tax on incomes, gifts and inheritances. Into this fund the employer shall pay 3% of his payroll.

In conjunction with the above requirements the Frazier-Lundeen Bill also requires social security, that is old-age pensions, mother pensions, and sick and accident benefit.

It is common knowledge that in order for any organization to function, funds are required. For this purpose the Yugoslav Section for Unemployment Insurance is sponsoring a picnic to be held at the Slovene Society Home on Rehar Avenue off 200 St., in Euclid, Sunday, June 28.

There will be an outdoor program with several singing societies participating. Steve Lesco, president of the Ohio Association of Social Security and Unemployment Insurance, and business agent of the Painter's Union, will speak. Louis Zorko, Secretary of the Yugoslav Section for Unemployment Insurance, will speak in Slovene.

There will be dancing to music furnished by Godba Bled, and abundant refreshments for all.

Trucks will meet passengers at the end of the Nottingham car line.

Betty Bogatay.

A CONFESSION OF FUTILITY

Workers, whether on relief or merely threatened by it, who permit themselves to become jubilant about huge relief appropriations are blind to the real significance of such legislation.

What is means is that the Roosevelt administration has failed to solve the problem of unemployment and insecurity; that millions of Americans are where they were during the Hoover administration; that the only way in which the private profit racket can be maintained is by subsidizing it with government funds.

That able and willing workers must still be saved from starvation by government funds, seven years after the great collapse of the job market is a confession of failure on the part of the powers that be.

What would one think of a physician who, after such a length of treatment, was boasting about his

ability to relieve pain but had made no progress toward the cure of his patient? The intelligent person would long since have called another doctor and voiced the demand for a real cure, even at the cost of a major operation.

It's high time for the American people to act in the same way. They need a Socialist doctor. They need an operation which will cut out the cancer of private profit and establish a production-for-use economy.

It's time to stop administering the medicine of relief. It's possible to place the patient upon his feet and send him through life in perfect health. But to do that the American people must oust the parasites who prey upon them.

Self-respecting Americans will not be grateful for the pauperism which the Roosevelt administration offers as a substitute for justice.

—Reading Labor Advocate.

MUST WILFULL MEN HAVE THEIR WAY?

A Word On Industrial Versus Craft Unions

"It must needs be that offenses come; but woe to that man by whom the offense cometh." Why offenses must come we cannot say, but they do. And the woe, alas! does not fall only upon those by whom they come.

That among the heads of our great international unions, among those who have been trusted with seats in the highest council of the American Federation of Labor, there should be men who can lightly threaten to expel a dozen unions and other men who can as lightly threaten to lead a secession from it—that is an offense against working-class solidarity for which there can be no excuse.

No basic principle is at stake. Every man with average common sense knows that neither the craft form of organization nor the industrial form can be universally imposed. The practical issues now involved could be adjusted without strife if all high officers on both sides really wished it—if they would at least respect the forms of good temper and courtesy which they rightly observe when they go into conference with employers to bargain over wages and hours.

It will be a bitter day for the American working people, and most of all for those in the fields of mass production which are as yet so weakly organized, if a handful of wilful men, including three or four bitterenders on the craft union side and perhaps still fewer neck-or-nothing berserkers among the champions of industrial unionism, carry out their threat of splitting the American Federation of Labor. Whether they will it or not, every state federation and probably every local central body in the land will then be split. Each group will try to invade the others field, union will be scabbing upon union, and the employers alone will profit by the schism.—The New Leader.

The July 4th Program

Detroit Enthusiastic About The Presentation Of "Kammlom" in Chicago. — Many Pioneer Comrades Will Attend the Convention Of JSF

Chicago, Ill. What promises to be the largest and most significant gathering of Slovene Socialists and sympathizers from practically a dozen or more states, will be the JSF convention over the week-end of July 3, 4, and 5, in Chicago. Delegates, among them many "old timers" such as Nace Ziemberger, John Terchel, Anton Shular, Bartol Yerant, Anton Zornik and many others will be present. The younger generation will also be well represented. Five English Sections will have their delegates present. Various lodges, cultural organizations, JSF conferences and SNPJ Federations have taken a keen interest for the JSF convention and will have a large delegation present.

The convention will be held at Sokol Haylick Hall, beginning Friday, July 3. The agenda for our three-day session covers every field of activity in the Socialist movement. Our educational, propaganda and cultural work are of first importance. Plans to further our energies and efforts in these fields to accomplish greater results will be outlined by various delegates assigned by the JSF executive committee for that purpose.

An additional feature about the JSF convention will be its program held Saturday evening, July 4, at Sokol Haylick Hall. A very fitting and well meaning song drama, "Kammlom" will be presented by the Detroit comrades to our convention delegates and many out-of-town visitors. Our Detroit players are quite enthusiastic about its presentation in Chicago. With them will come a large group of visitors to watch their home-town talent perform again. From other nearby cities and towns, large delegations of visitors are expected.

The presentation of "Kammlom", with its musical arrangement, consisting of solos, duets, quartets and songs by the entire chorus and orchestra accompaniment, affords a fine opportunity to all of our comrades and friends in Chicago and nearby places for a real night of enjoyment. No one should fail to make that week-end trip to Chicago and join the delegates and visitors from various parts of the country for a grand night of celebration. Admission tickets for this affair have been mailed to all branch secretaries in the Wisconsin and Illinois district. They are 40c if purchased in advance. At the door the price will be 60c. Any group outside of the districts mentioned, planning to attend our program, can also get tickets for the advance price by writing to John Rak, 2301 S. Lawndale Ave., Chicago. After the program, Johnny Kochevar's orchestra will serenade us with good old time waltzes down to the latest dance steps. "Old Timers" will be busy making acquaintances, talking of past experiences, dancing and enjoying themselves in real style. The younger generation, of course will have their entertainment also. It will be a real night of celebration for old and young alike and no one should miss it.

The importance of our JSF convention also concerns our young comrades. Lets have organized youth groups at its sessions and entertainments from Milwaukee, West Allis, Waukegan, Detroit, Cleveland and from the various sections of Pennsylvania. Together with our pioneer comrades we can further their good work for Socialism and make July 4, our starting point for greater activities in all fields of Socialist propaganda. — Pub. Committee.

on this topic, and the latter part of Things to Come gives his latest notions. Although he hints at a word brotherhood, he deals mainly with big buildings, and great machines. They are nicely presented, but they do not satisfy.

George Bernard Shaw was equally unsatisfying in his utopia. In his play, Back to Methuselah, he had his folks live hundreds of years, and of course the dialogue was pungent, but the life his characters led and the

on this topic, and the latter part of Things to Come gives his latest notions. Although he hints at a word brotherhood, he deals mainly with big buildings, and great machines. They are nicely presented, but they do not satisfy.

George Bernard Shaw was equally unsatisfying in his utopia. In his play, Back to Methuselah, he had his folks live hundreds of years, and of course the dialogue was pungent, but the life his characters led and the

on this topic, and the latter part of Things to Come gives his latest notions. Although he hints at a word brotherhood, he deals mainly with big buildings, and great machines. They are nicely presented, but they do not satisfy.

George Bernard Shaw was equally unsatisfying in his utopia. In his play, Back to Methuselah, he had his folks live hundreds of years, and of course the dialogue was pungent, but the life his characters led and the

(Continued on page 5.)

WELLS AND SHAW

The H. G. Wells film, Things to Come, recently shown in American Cities, is good in the first part and not so good in the last part.

The first part illustrates the devastating and degenerating effects of war and of class nationalism, and does it effectively.

The last part is another Wells utopia. About a dozen years ago, in his Men Like Gods, he gave his notions of the future of the human race. They were interesting but not very appetizing. He has rung the changes

For Women Only

—Conducted By Mary Jugg—

Ask for the union label

Every one of us is a voter only once every two or four years, but we are buyers every day. And the only way we will ever get what we want is to work for it ourselves and not depend upon people with promises to get it for us.

One of the sure ways of achieving better living standards is by supporting unions and union-made products. This means actually doing it in practice and not by talk alone.

When you go into a store do you ever ask for union-made products? Do you ever talk to the storekeeper about it? Do you instruct other women to do the same thing? Here are some actual cases encountered:

A dealer in men's clothing was asked for a necktie. After placing several on the counter, he was asked if they are union-made. "Why, yes," he stammered, "I guess they all are." "Are there any labels on them?" was the next question. "To tell you the truth," he said, "I don't know. You're the first person that has ever asked that question."

A jeweler has a card "We employ union help here," in the window. You take your watch to him for repairs. "I come here because I see your union card in the window," you tell him. "Yes," he says, "but that means very little to most people. I'm also senator from my district, and I've always supported every measure pertaining to unions because I believe that we can never start on the road to recovery until people get wages into their pockets. But it does burn you up when you see people join unions, fight for their rights at meetings, argue about this and that clause, and then go to Goldblatt's and buy all their stuff. I've never had a union member speak to me about union products. Some people will never learn to be practical," he concludes.

You go to a grocery store and pick up a loaf of bread. "Is this union-made?" you ask. "Why, yes," he says. "Ah bread is union-made. It has to be or you couldn't sell it." The grocer is either doing a good job of bluffing or is plain dumb. In this case he was just plain dumb.

You approach a cigar-store owner. "How do Raleighs sell in comparison with your other cigarettes?" you ask him. "Oh, all right," he says, "but nothing like the four leading brands." "But they're a union cigarette," you say. "I never have any calls for that," he says. "Why, even street-car men—all union people—come in here, and I've never heard a one of them ask for a union-made cigarette."

These cases are actual. Do a little crusading yourself, and see what you encounter. In many cases even the dealers themselves are unaware that different kinds of products exist.

Yes, this is the hard way around. You won't see success in a day. It'll be much more difficult than arguing over words. But ask yourself, "What other practical way is open for you right now other than this?"

"Health Digest" gives this little stanza:

Autobiography

Keep both your eyes open
Where'er you may roam;
The hospitals may be all right,
But there's no place like home.

Note

Another item from the same magazine says that "hay fever may be prevented." Those who suffer from hay fever may take pollen treatment before the season begins, and if he gives the physician full cooperation the chances are that he will escape hay fever. The results show that eight out of every ten cases were cured in this manner.

THE COMMUNIST WAR POLICY

An Illustration of Communist Opportunism. — A Harmful Attitude About The Causes of War

BY NORMAN THOMAS

At a recent Symposium on War and Peace under the auspices of the Bronx Free Fellowship, Mr. Clark Eichelberger of the League of Nations Association took pains to say that capitalism was not the root of war; that a League of Nations would be just as necessary were states to become capitalist-economist and to argue that the present League of quarreling national states might conceivably set up a force equivalent to a police force.

At this same Symposium Earl Browder said that in the remarks of Mr. Eichelberger he could find nothing with which to quarrel very much. He did not urge the United States to join the League for prudential political reasons. He didn't think it would be popular in the country. But he did urge the United States to cooperate with the League; that is, to cooperate with the decisions of a body that we have had no part in making.

He dodged the issue of the exact circumstances in which the capitalist United States should enter a war against fascism as a new "good" war. The whole performance was an amazing illustration of the lengths to which Communists opportunism is now going. One of two things is true: If that opportunism is genuine

it is a pretty complete renunciation of any sort of Marxism. If that opportunism is not genuine but only a cloak soon to be cast aside, to support it, as the Communists now do, is a dangerous form of Jesuitism, dangerous not only in its effect upon the working class outside the Party but even upon Communists themselves, who are likely to be confused by this preaching of a doctrine so different from that which at heart Communists have held and presumably still hold.

There is nothing in Russia's position to warrant so complete a break with the past. Indeed, what is fine in Russia will not be defended by these means. And if there were no other reasons against a united front in America it would be found in the difficulty of having a united front with people who on sudden orders from on top change their opinions and emotions so completely as apparently the Communists have.

THE FASCIST TECHNIQUE

There is a definite technique in the propaganda of establishing Fascism; that is, in the propaganda of destroying republican, representative government... The technique is to destroy the unity of society by setting one group against the another, one man against his neighbor. The way to do this is to cast suspicion upon his patriotism. And to go on doing so until patriotism becomes the monopoly of a single group, who then entrench themselves in power to save the people from themselves. —Dorothy Thompson.

PROGRESS

"My son, it is astonishing with what little brains the world is governed," said Voltaire, a century and a half ago.

Old boy, you've seen nothing yet. If you were living now, you would see the world governed by perfect vacuums.

Laws grind the poor, and rich men rule the law.—Oliver Goldsmith.

NOTE

More English reports and Articles on Page 5.

